

ANDELİP

"Evlerden Yükselen Nağmelerimiz..."

UZAKTAN EĞİTİM / ÖZEL SAYI: 5
ARALIK / 2020

**EDEBİYAT
DERGİSİ**

2020 / 2021

**TENZİLE ERDOĞAN
KIZ ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ**

2020-2021 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI
TENZİLE ERDOĞAN KIZ ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ

EDEBİYAT DERGİSİ - ANDELİP - 5. SAYI
"Evlerden Yükselen Nağmelerimiz..."

SORUMLU ÖĞRETMEN: ZEHRA HÜLAGÜ

TEKNİK SORUMLU ÖĞRETMEN: DİLBESTE KARABULUT

YAYIN KURULU

**FEYZA AYSAN
DEFNE DENİZ SEZGİN
ELÇİN ZEKİ
RAVAN MECZUB
ASYA SUDE ADAK
RUYEYDA ÜNVER
NİDA GÜNEY
BEYZANUR SİPAHİ**

İÇERİK:

ÖĞRENCİ YAZILARI

Pandemi nedeniyle, sıra dışı ve buruk olarak başladığımız bu yıllık eğitim öğretim yılımıza bir canlılık kazandırmak, hoş bir ses getirmek amacıyla öğrenci etkinlik ve yazı çalışmalarını bir çatı altında toplamayı ve siz değerli okurlarımıza bir kez daha sunmayı düşünmekteyiz.

Gerek okulumuzun gerekse farklı sosyal çevrelerin geçen yıl yayın hayatına başladığımız “Andelip” adlı dergimize olan teveccüh ve övgüleri, öğrencilerimizin ise yoğun talepleri üzerine dergimizin faaliyetlerini bu yıl da sürdürmenin gayreti içerisindeyiz. Ortaya konulan çalışmalar tamamen araştırma, inceleme, değerlendirme ve özgün yazı oluşturma niteliğindedir.

Dergimiz yayın faaliyetlerini “Andelip” adı altında sürdürürken çalışmalar malum imkânlar çerçevesinde ve on line olarak gerçekleştirilmektedir. Bu sebeple dergimizin ismi “ Evlerden Yükselen Nağmelerimiz...” alt başlığı ile geliştirilerek zenginleştirilmiştir. Okullarımızın yüz yüze eğitime geçilmesine değin yayınımızı bu alt başlık ile de yürütmek düşüncesindeyiz.

Dergimize destek olan ve yayınlanmasını teşvik eden idarecilerimize, öğretmenlerimize ve öğrencilerimize can-ı gönülden şükranlarımızı sunuyoruz.

EDEBİYAT DERGİSİ KOMİSYONU

UZM. ÖĞRT. ZEHRA HÜLAGÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİ ÖĞRETMENİ

EDEBIYAT VE KÜLTÜR

Edebiyat kişinin duygu ve düşüncelerini, kendine özgü bir dil kullanarak, estetik kurallar çerçevesinde yazılı veya sözlü olarak dile getirmesidir. Dil ürünlerinde kullanılan üslup, tür (hikaye, roman, deneme, fıkra, makale vb.) edebiyatın içeriğini oluşturur. Dil ürünlerinin tüm özelliklerinin tarihi akış içinde bilimsel olarak incelenmesi de edebiyatın yöntemini oluşturur.

Kültür ise bir toplumun tarihsel süreç içinde ürettiği ve kuşaktan kuşağa aktardığı her türlü maddi ve manevi özelliklerin bütününe denir. Kültür toplumun yaşayış ve düşünüş tarzıdır. En ilkel topluluklardan en gelişmiş insan topluluklarına varıncaya kadar bütün toplumların kendilerine göre farklı kültürleri vardır. Ne var ki, toplumların hayat karşısındaki tutum ve davranışları birbirinden farklı olduğu, yaşayışlarında, eğitim ve düşünce tarzlarında, yaratıcılıklarında birbirini tutmayan farklılıklar bulunduğu için her toplumun kültürü birbirinden farklıdır. Toplumların ve dünyadaki milletlerin mozaik hâlindeki farklı görünüşleri de genellikle kültür yapılarındaki bu farklılıktan kaynaklanmaktadır. Kültür, toplumdan topluma ayırıcı bir nitelik taşıdığı hâlde, aynı toplum içinde, fertleri birbiri ile kaynaştıran ve uyumlu kılan bir niteliğe sahiptir. Böylece, kültürün özünü temsil eden millî şuur diye adlandırılan ortak bir ruh oluşmuştur. Kültürü, bir milleti öteki milletlerden ayıran yaşayış tarzı, o millete özgü, duygu ve düşünce birliğinin oluşturduğu ortak ruh olarak tanımlamak mümkündür.

Edebiyatın kültür ile sıkı bir ilişki içerisinde olduğunu ifade etmeliyiz. Kültür bir toplumun varlığının tezahürüdür, edebiyatın da toplumun kültürel özelliklerini büyük ölçüde öne çıkardığını varsayarsak bu tezahürün etkileşimle aynı anlama geldiğini söylemek yerinde olacaktır.

Edebiyat; yazının bulunmasından da önce olmak üzere asırlardır kültürün korunmasında ve geleceğe aktarılmasında en büyük role sahip olan unsurlardan biridir. Sözlü anlatım döneminde destan, efsane ve masallarla yazılı anlatımda ise şiir, hikaye, piyes ve romanlarla bir milleti var eden kültür olgusu günümüze ulaştırılmıştır. Dede Korkut hikayelerinde, Binbir Gece Masallarında, Ergenekon, Türeyiş ve Oğuz Kağan gibi destanlarda, Shakespeare'in oyunlarında, Victor Hugo'nun romanlarında, Yunus Emre'nin, Hafız Şirazi'nin şiirlerinde ait oldukları coğrafyanın izlerini, milletlerinin ahlaklarını ve adetlerini görürüz. Böylece edebiyat çoğu zaman tarih ve sosyal hayatla ilgili bilgilere de ev sahipliği yapar.

Dönemin giyim tarzından, konuşma üslubuna, halkın refah seviyesinden zenginlerin evinde sıklıkla pişirilen yemeklere kadar en detay görülebilecek noktalar dahi edebiyatla bilinir hale gelir. Yazar kimi zaman bir köylünün gözünden kimi zaman bir burjuvanın dilinden anlatmak istediği dönemi gözler önüne serer. Atalarımızın manevi değerlerini, alışkanlıklarını, ümitlerini, korkularını, nasıl doğup nasıl öldüklerini, nasıl gömüldüklerini, nasıl evlendiklerini, aile kavramını, kadının ve erkeğin toplumdaki yerini, görevlerini, tutkularını, doğrularını ve yanlışlarını bazen bir şiirin mısralarında bazen bir romanın satırları arasında bazen de destanda cengâver kahramanların yaşantısıyla beraber okumuş oluruz.

Sonuç olarak kültür ve tarihin korunması, çağlardan çağlara taşınması için edebiyat büyük bir önem arz eder. Edebiyat kültürden ve tarihten beslenirken kültür ise edebiyatın ortaya koyduğu eserlerle korunur. Edebiyatla milletler diğer milletlerin kültürlerinden haberdar olurlar veya aynı toplum içerisinde nesillerden nesillere kültür aktarımı gerçekleşir. Edebiyat kültürle harmanlanır kültür ise edebiyatla muhafaza edilir.

FATIMA ZEHRA NAMLI
10 - A

BENZETİYORUM

*Bir denize benzetiyorum kendimi
Açıyorum kollarımı sonsuzluğa
Sonra gecenin karanlığı çöküyor
Dalgalar vurdukça kıyıya...*

*Bir ağaca benzetiyorum kendimi
Yuva oluyorum kanatsız kuşa
Sonra düşüyor yapraklarım tek tek
Mevsim bahar olunca yeşeriyorum.*

*Bir kitaba benzetiyorum kendimi
Sayfa sayfa şiir dolu içi dışı
Tam köşesinden yırtılmış, eski
Yarım kalmış, yırtılmış gibi.*

*Yalnızlığa benzetiyorum kendimi
Gecenin karanlığındaki deniz gibi
Masanın üzerindeki eski bir kitap
Okudukça dizelerim satır satır...*

**TUBA NUR ACAR
10 - B**

EDEBİYAT VE SANAT

İnsanların, duygu ve düşüncelerini, dili en güzel şekilde kullanarak ve estetik amacı güderek sözlü veya yazılı olarak ifade etmesi edebiyat olarak tanımlanabilir. Edebiyat kavramındaki en önemli noktalar dil ve estetikdir. Edebiyat yapmış olmak için hem dili güzel ve etkili kullanmak hem de ortaya estetik bir unsur çıkarmış olmak gerekir. Edebiyat sözlü de olabilir yazılı da. Anlatılmak istenen bir durumun, olayın, duygunun veya düşüncenin en güzel ve en etkili şekilde ifade edilmesi, paylaşılması edebiyat sayesinde olmaktadır. Bazen bir insana saatler harcayarak verebileceğiniz bir mesajı tek bir şiirle, hatta tek bir dörtlük ile verebilirsiniz.

Edebiyatın bir özelliği de öz olmasıdır. Edebiyat, kimi zaman bir şiirde yerini alır kimi zaman bir romanda yahut hikayede. Nerede olursa olsun güzel ve hoştur, etkilidir. Edebiyat, aynı zamanda bir bilimdir de; zira onun da belli bir sistemi, belli kural ve kaideleri vardır. Yazdığınız her metin edebiyat özelliği göstermez. Yukarıda da belirttiğimiz gibi o metnin her şeyden önce estetik bir özelliğe sahip olması, öz olması ve dilinin son derece etkileyici ve açık olması gerekir.

Edebiyat, sıradan olanı sıradışılaştırmaktır. Her insan bir şeyler yazabilir; lakin her insan edebiyat yapamaz. Günlük bir olayı bir çocuk da kaleme alabilir, hiç okumamış biri de bir edebiyatçı da. Hepsi için içerik aynı olsa da üslup, işi tamamen değiştirecektir. Estetik kabiliyete, dili kullanma gücüne sahip olan edebiyat yapmış olacaktır, diğerleri ise sadece bir bilgi yazısı yazmış olacaktır. Mesela, bir kaç tane edebiyatla alakalı söylenmiş seçkin söz örnek verebiliriz.

“Edebiyat olmadan hayat cehennemdir.” Charles Bukowski

“Edebiyat yazarların meydana getirdiği bir cumhuriyettir.” Jean B. Moliere

“Edebiyatta bazı şeyler zora gelmez, fikri iradeyle ulaşılamayan şeyleri ilhamda beklemek gerekir.” Goethe

“Edebiyat bize yaşamadığımız, yaşayamadığımız ya da yaşayıp da farkına varamadığımız hayatlar hediye eder.” Namık Kemal

“Edebiyat insan ruhunda yapılan bir yolculuktur.” Ahmet Ümit

Bir Milletin tarih boyunca yaşadıkları o milletin hem dilini hem de edebiyatını etkiler. Bir ülkede savaş varsa ayrılık, özgürlük, ölüm gibi konular; yoksulluk var ise para, sefillik, hayatta kalmak gibi konular işlenir. Çünkü insan duygu ve düşüncelerini yaşadığı şeyler üzerinden daha iyi ifade eder. Yani edebiyat bir insanın ruhuna işler, onun iç dünyasını yansıtır.

EDEBİYAT VE MEDENİYET

Her medeniyet, edebiyatın ve sanatın temelleriyle oluşur. Özellikle medeniyetin edebiyatın kuruluşuna katkısı büyüktür.

Edebiyat, duygu, düşünce ve hayallerin düzgün bir üslupla yazıya aktarılma sanatıdır. Aynı zamanda sözlü olarak da gerçekleştirilebilen bir sanattır. İnsanların, duygu ve düşüncelerini dili en güzel şekilde kullanarak, estetik açıdan da verimli olan sözlü veya yazılı olarak ifade edilmesi edebiyat olarak tanımlanabilir. Edebiyat kavramındaki en önemli noktalar dil ve estetikdir. Edebiyat yapmış olmak için hem dili güzel ve etkili kullanmak hem de estetik açıdan doymuş bir metin gerekir. Medeniyetin köklerinden birine de kültür denir. Zaman ya yeni şeyleri meydana çıkarır veya bazı değerleri başka değerlere dönüştürür. Medeniyetin oluşumunda coğrafi konumlar ve ırkların büyük etkileri vardır. Fakat bununla birlikte medeniyet denen şey, bütün insanlığın ortak katkıları ile oluşur.

Edebiyat, bulunduğu zamanın aynasıdır. Yakın tarihimizde görülen fikir akımları da bu aynada görülmüştür. Tanzimat, Meşrutiyet devrimleri ve fikir hareketleri yeni edebiyatımızda hep yerlerini almışlardır.

Bu bakımdan yeni edebiyatımız, bir yandan toplumu değiştirmeyi hedef tutan devrimlerle iç içe girişik başlamış ve gelişmiştir. Bir milleti diğerinden farklı kılan, onun kendine mahsus özellikleridir. Bir Türk bir Çinli veya Fransız gibi değildir. Dış görünüş olarak benzemezliğinin yanında, tamamen ayrı düşüncelere sahiptirler. Bir Çinlinin sadece tebessüm edeceği, hatta anlamayacağı bir fıkraya bir Türk, kahkaha ile güler. Nedeniyse her milletin kendine öz anlayışı, düşünceleri, ortak noktası, kültürü... Her milletin bakış açısı, hayat yorumu, zevkleri, duyguları farklıdır. Zaman her millete uygun düşen ayrı bir tarih, sanat, edebiyat vermiştir. Her büyük insan kendi milletinden aldığı ve o bilgilerle, düşüncelerle oluşturduğu eserlerle milletinin edebiyatına katkıda bulunur.

Medeniyeti bir insan vücuduna benzetirsek edebiyat da o vücutta akan kan damarlarıdır. Eğer o kan damarları tıkanırse vücut maddi ve manevi olarak yavaşlar. İşte bu yüzden edebiyatsız medeniyet, medeniyetsiz edebiyat olmaz.

Ne demişler: “Gerçek medeniyet edebiyat ve sanattan doğar...”

MELİSA ŞİMŞEK

10 - A

KÜLTÜR VE DİL

Mehmet Kaplan İstanbul'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesini bitirdi. Eğitimine Almanya'da devam etmiştir. Aynı zamanda Atatürk Üniversitesinin kuruluşunda yer almıştır. Birçok akademisyen yetiştirmiştir. İncelemeleri ile tanınmıştır.

Mehmet Kaplan edebiyat tarihçisi, akademisyen ve aynı zamanda eleştirmendir. "Yeni Türk Edebiyatı" ve "edebiyat tarihi" üzerine çalışmalar yapmıştır. Kültür, medeniyet ve dil ile ilgili görüş ve düşüncelerini "Kültür ve Dil" adlı kitabında toplanmıştır. Eser dar anlamda, Türk dili ve edebiyatıyla ilgili; geniş anlamda ise Türk kültürü ile ilgili etüt, konferans ve denemelerinden oluşmuştur.

Mehmet Kaplan'a göre bütün medeni milletler, çocuklarının dillerini, kendi kültürlerini bizzat okuyarak anlayacak seviyeye getirmek için çalıştıklarını, lügat hazinelerini zenginleştirdiklerini, bizde ise tam tersi yapılmakta olduğunu söyler. Mehmet Kaplan bu konuyu şöyle anlatır:

"Kırk iki yıldır üniversitede hocalık yapıyorum. Her yıl üniversiteye gelen öğrencilerin lügat hazinesinin gittikçe fakirleştiğini görüyorum. Kendi atalarının dilini bilmedikçe onlar, bizim için son derece kıymetli eserleri okumaktan mahrum kalıyorlar. Yeni yetişen nesiller bu yüzden kendi kültür değerlerine karşı yabancılaşıyorlar. Bugün Türkiye'de profesörler arasında bile milli kültür kaynaklarına girebilenlerin sayısı parmakla gösterilecek kadar azdır. Milli kültürlerine bu kadar yabancı kalan aydınların kendi milletlerinin tarihini, dilini, dinini, edebiyatını, örf ve âdetini anlaması; doğru olarak değerlendirmesi ve onlardan faydalanarak milletin hoşuna gidecek yeni eserler meydana getirmesi mümkün müdür? Ben buna imkân göremiyorum. Benim yıllardan beri dil ve kültür konuları üzerinde ısrarla durmamın sebebi budur."

Yunus Emre'nin bir şiirinde geçen "Dil hikmetin yoludur" sözünden derinden etkilenmiş, Türkçe üzerinde düşünürken bazı hakikatlere ulaşır gibi olduğunu hissetmiştir. O, sadece Türkçe'nin değil, bütün insanlık dillerinin pek çok beşerî hakikati gizlediğine kani olmuştur.

Bir yazısında dilin kültürün temeli olduğunu şöyle ifade etmiştir:

"Dil kültürün temeli olduğuna göre, bir milletin dil ile ifade ettiği sözlü, yazılı her şey, kültür kavramına girer" demiştir.

Mehmet Kaplan, konuşma ve yazı dilindeki kelimeleri kökenlerine bakarak Türkçe ve yabancı diye ayırmanın, bu şekilde öz Türkçecilik yapmanın, dili arılaştırmaya çalışmanın yanlışlığı ve tehlikeleri üzerinde ısrarla durur. Eğer böyle yapılırsa Fuzulî, Bakî, Şeyh Galip, Namık Kemal, Fikret, Mehmet Akif, Yahya Kemal, gibi yazarların anlaşılmaz hale geleceğini vurgulamıştır. Bu görüşün barbarca olduğunu da belirtmiştir.

Mehmet Kaplan'ın Kültür ve Dil'de üzerinde durduğu önemli konulardan biri de din ve İslâmiyet'tir. O, bu konuları Din ve Kültür, Türklük ve İslâmiyet, İslâmiyet Yeni Bir Kültür Kaynağı Olabilir mi? başlıklı yazılarında ele alır.

“Din ve Kültür” adlı yazısında Thomas Stearns Eliot'ın Türkçe 'ye çevrilen “Kültür Üzerine Düşünceler” adlı eserini kaynak olarak göstererek din ile kültür arasında hayatî bir münasebet kurar. Ona göre din, kültürü aşan ve onu besleyen bir kaynaktır. Günümüz toplumlarında çok görülen, ciddi ve tedavisi en güç hastalık kültürde çözümlenmesidir. Thomas Stearns Eliot'a göre, bu çözümlenin başlıca çarelerinden birisi, toplumun ortak din ve kültür kaynaklarına dönmek ve onlarla beslenmektir.

“İslâmiyet Yeni Bir Kültür Kaynağı Olabilir mi?” adlı yazısında ise, İslâm'ın Türk toplumu üzerinde yaptığı bin yıllık derin tesiri anlatan Mehmet Kaplan, İslâm'ın yeni bir düşünce, sanat ve kültür kaynağı olacağını şüphesiz olduğunu belirtir. Ve Valery'nin “Başlangıçta masal vardı.” cümlesini “Başlangıçta din vardı” şekline çevirirsek hakikate daha çok yaklaşmış olacağımızı vurgular. Ona göre insanlık kültürünün temelinde din vardır. İslâmiyet, sadece geçmişin değil; geleceğin de dinidir. Türklerin ve insanlığın ona ihtiyacı vardır, diye belirtmiştir.

Mehmet Kaplan bu görüş bu düşünceleriyle yıllarca öğrencilerine, okurlarına ve içinde yaşadığı topluma örnek olmuştur. Türk milleti, hayatını Türk edebiyatına adanmış olan bu insanı hep rahmetle anıyor olacaktır.

**Elçin Zeki
10 – C**

SAYGI

Gözüne vuran güneş ışıklarıyla gözlerini araladı Beyza. Her zamanki gibi okula gidecek, okuldan dönecek, ödevlerini yapacak, telefonla zaman geçirecek ve yatacaktı. Yani o öyle düşünüyordu...

Hızlıca giyindi. Annesine “günaydın!” dedikten sonra kahvaltısını yaptı ve evden çıktı. Okula gittiğinde sırasına yerleşti. Okulu sevmezdi. En sevdiği öğretmeni olmasa okulda bile durmazdı. Öğle teneffüsüne kadar dersleri hızlı geçmişti. 6. derslerine girdiklerinde matematik öğretmenlerini bekliyorlardı. Ancak gelen kişi rehber öğretmenlerinden başkası değildi. Öğretmen içeri girip çocukların şaşkın yüzlerini süzdükten sonra konuştu:

-Öğleden sonraki derslerinizi aldım. Biraz rehberlik yapmak istiyorum.

Hızlıca akıllı tahtanın yanına gidip flash belleği taktı.

-Saygı üzerine konuşacağız. Saygı çok gerekli mi? Saygı olmasa ne olurdu? Siz ne kadar saygılısınız? Bunlardan bahsedeceğiz.

Güldü Beyza. Saygının nesinden bahsedeceklerdi ki? Saygı saygıydı işte. Gerek yoktu. Uyumayı planlıyordu. Öğretmen konuşana kadar:

-Ülkemizde saygı var mı sizce?

Herkes ses çıkarmaya başlarken uğultu oluşmuştu bile.

-Evet, tabii ki var.

-Var...

-Olmasa nasıl birbirimiz ile anlaşalım?

Öğretmen hepsini dinleyip devam etti:

-Pekâlâ, o halde sizden şunu istiyorum. Gözlerinizi kapatın ve kendinizi saygı olmayan bir dünyada hayal edin. Sonuçları bir kâğıda yazın ve onları değerlendirelim.

Ders gittikçe Beyza'nın daha çok ilgisini çekmeye başladı, hızlıca gözlerini kapattı ve düşünmeye başladı.

Önce hiçbir şey düşünemedi, ama sonra beyninde görüntüler şekillendi. Yaşlı bir adam gördü ilk olarak. Adam karşıya geçmek için birilerinden yardım istiyor. Ancak herkes onu ittiriyordu.

Sonraki görüntüde sokak hayvanlarının yemeklerini tekmeliyorlardı. Diğerinde iki arkadaş birbirlerine küfür ediyordu.

Bir başka yerde bir çocuk babasına bağıriyordu. Beyza hızla gözlerini açtı ve elde ettiği sonuçları bir kâğıda yazdı. Herkes bitirene kadar etrafı inceledi. Sonunda herkes bitirdiğinde öğretmenleri konuştu:

-Pekâlâ, bitirdiyseniz neler yazdığınıza bakalım.

Birkaç kişiye söz verdi ve söylediklerini tahtaya yazdı. Hemen ardından yeniden konuşmaya başladı:

-Güzel şeyler bulmuşsunuz. Peki, o halde yazdıklarınıza göre sorular sorayım. Birinci madde hakkında ne düşünüyorsunuz? Bu madde ülkemizde yapılıyor mu?

-Güzel şeyler bulmuşsunuz. Peki, o halde yazdıklarınıza göre sorular sorayım. Birinci madde hakkında ne düşünüyorsunuz? Bu madde ülkemizde yapılıyor mu?

Beyza gözlerini tahtaya çevirdi. “Arkadaşlarla küfürlü konuşmak...” yazıyordu tahtada. Herkes cevabı biliyordu tabii ki... Beyza'nın sınıfında asla tek tek söz alarak konuşan olmazdı. Ortadan konuşmaya başladılar:

-Çok az...

-Bence bu saygısızlığa girmez.

-Evet var.

Öğretmen hızlıca kaşlarını çattı. Nasıl olur da küfür etmenin saygısızlık olmadığını düşünüyorlardı?

Hızlıca sordu:

-Neden küfür etmenin saygısızlık olmadığını düşünüyorsunuz?

Çocuklardan biri cevap verdi:

-Artık herkes böyle anlaşıyor.

İçten içe güldü Beyza. Tanımadığı biri ona küfür etse bağırıp çağırarak olan bir çocuk söylemişti bunu. Öğretmeni de bu şekilde düşünüyor olacak ki çocuğa cevap verdi:

-Sokaktan geçen herhangi biri sana küfür etse, onu selamlayacak mısınız?

Çocuk kısık bir ses ile cevap verdi:

-Hayır...

Öğretmen:

-O halde bunu saygısızlık olarak kabul ediyoruz. Diğer maddeye geçelim. “İnsanların dış görünüşü ile dalga geçmek...” Bunu saygısızlık olarak kabul edebilir miyiz?

Bütün sınıf aynı anda cevap verdi:

-Evet!

-O zaman bir sonraki maddeye geçelim. “Aileye kötü davranmak...” Bu maddeyi saygısızlık olarak kabul edebilir miyiz?

Cevap açık ve netti:

-Evet!

Öğretmen devam etti:

-Peki, şimdi ülkemizde saygı olduğunu düşünüyor musunuz?

Öğrenciler, gerçeklerin farkına varırken mırıltılar susmak bilmiyordu:

-Hayır...

RUMEYSA SUCU

10 – B

EDEBİYAT DÖNEMLERİ

Edebiyat; duygu, düşünce ve hayallerin dil aracılığıyla güzel, etkileyici ve belli bir şekil içerisinde anlatılması sanatına denir. Edebiyat, bir ülkenin dilinin çeşitliliğini, zenginliğini gösterir. Bir ülkenin edebi eserlerine bakarak o ülkenin dilinin zenginliğini, kültürünü, yaşam şartlarını, örflerini/âdetlerini anlayabiliriz. Edebiyat aynı zamanda bir dil bilimidir. Bazı edebî eserlerin anlatımı o kadar içtendir ki: kendimizi o an o yerde, o anda hissedebiliriz. Edebiyat; insan nerede olursa olsun anlatımıyla başka bir dünyaya açılan kapı gibidir. Her insan bir şeyler yazabilir; lakin her insan edebiyat yapamaz.

Edebiyat tarihi araştırmalarında hem konunun daha iyi anlaşılması hem de araştırmacılar için kolaylık sağlaması bakımından edebiyatımız bazı dönemlere ayrılmıştır:

1)İslamiyet'ten Önceki Türk Edebiyatı:

İslamiyet'in kabulünden önceki Türk edebiyatı dönemidir ki, sözlü ve yazılı olmak üzere iki bölümde incelenir:

A)Sözlü Edebiyat:

Türklerin henüz yazıyı kullanmadıkları dönemdeki edebiyat dönemidir.

Bu dönemde, Türk toplumlarında “ozan” denen saz şairleri bulunurdu. Bunlar dinî törenlerde ve bütün sosyal etkinliklerde şiir söyler, destan okurlardı. Böylece dilden dile dolaşan bir şiir geleneği oluşmuş, tarih boyunca tüm kültür değişmelerine rağmen yok olmayan bu gelenek günümüze kadar kulaktan kulağa yayılarak varlığını sürdürmüştür. O dönemde şiir yazılmaz, edebiyat ürünleri kopuz denilen bir çalgı eşliğinde söylenmiştir. Sözlü ürünlerin ortaya çıkmasında dini törenler etkilidir.

B)Yazılı Edebiyat:

Yazıya ilk aktarılan eserlerin bulunduğu dönemdir. Türklerin kullandığı ilk alfabe, milli nitelikler taşıyan Göktürk alfabesidir. MS 8. Yüzyılda yazılan Orhun Kitabeleri Türk edebiyatının ilk yazılı ürünü olarak kabul edilmektedir.

2)İslami Dönem Türk Edebiyatı

A)Divan Edebiyatı:

Türklerin İslam dinini kabul etmelerinden sonra oluşmuş bir edebiyattır.

Bundan dolayı din, Allah, peygamber, tasavvuf vb. konular bu edebiyatta önemli bir yer tutar. Divan şairlerinin işlediği en önemli konuların başında aşk gelir. Şiirlerde çoğunlukla “Allah aşkı” “peygamber aşkı”, “sevgili, kadın, beşeri aşk” işlenmiştir.

B)Halk Edebiyatı:

Halkın zevkini karşılamak için sözlü olarak ortaya konan, özünü halktan alan, kendine özgü basit bir halk dili ve üslubu bulunan edebiyat koludur.

Kendi içinde 3'e ayrılır:

B1)Anonim Halk Edebiyatı:

Söyleyeni belli olmayan ürünlerden oluşmuştur.

Anonim ürünlerde halkın konuştuğu yalın bir dil kullanılmıştır. Türkü, mani, masal, destan, halk hikâyeleri, atasözü ve bilmeceler; Karagöz, orta oyunu ve meddah gibi halk oyunları bu dönemin başlıca ürünleridir.

B2)Âşık Tarzı Halk Edebiyatı:

Âşık, sözlü geleneğe göre yaptığı atışmalarında bilgi, duygu ve becerisini gösterir. Atışmalardaki amaç; yarışmak ve kazanmaktır. Atışmalarda en az iki âşık karşı karşıya gelir. Âşık edebiyatının başlıca unsurlarından birisini hikâye tarzı şiirsel anlatımı oluşturur.

B3)Dini-Tasavvufi (Tekke) Halk Edebiyatı:

İslam dini ve tasavvufu beslenen dinsel halk edebiyatıdır.

3) Batı Etkisindeki Türk Edebiyatı:

A) Tanzimat Dönemi edebiyatı:

Tanzimat Fermanının ilanından sonra ortaya çıkmıştır. Batılı tarzda ilk eserler bu dönemde verilmeye başlanmıştır. Eserlerin halkın anlayabileceği sade bir dille yazılması amaçlanmıştır.

“Hak, adalet, özgürlük, vatan” kavram ve kelimeleri bu dönemde ilk defa kullanılmaya başlanmıştır.

B) Servet-i Fünun edebiyatı:

Recaizade Mahmut Ekrem’in önderliğinde Servet-i Fünun Dergisi etrafında toplanan bazı gençler Tevfik Fikret’in derginin başına getirilmesiyle edebi bir topluluk oluşturmuşlardır. Sanatçıların hemen hepsi Batılı tarzda eğitim görmüş ve Batı hayranlığı olan kişilerdir.

C) Fecr-i Âti Edebiyatı:

Servet-i Fünun edebiyatına tepki olarak doğmuştur. Edebiyatımızdaki ilk edebi bildiri yayımlayan edebi topluluktur.

İçeride dönük bir edebiyat sergilemişlerdir.

Ç) Milli Edebiyatı:

II. Meşrutiyet’ten sonra başlayan Türkçülük akımı her alanda olduğu gibi edebiyatta da kendisini göstermiş ve “Milli Edebiyat” ortaya çıkmıştır.

Bu edebiyat döneminde dil millileştirilmeye çalışılmıştır. Daha çok Türkçe kökenli kelimeler kullanılmaya çalışılmıştır.

D) Cumhuriyet Edebiyatı:

Yazı diliyle konuşma dili arasındaki fark ortadan kalkmış dildeki sadeleşme çabaları aralıksız olarak sürmüştür.

Bu dönemden itibaren farklı edebi topluluklar ortaya çıkmaya başlamıştır.

İşte edebiyatın dönemleri bu şekilde özetlenebilir.

Türk edebiyatının üç bölüme ayrılmasının başlıca iki nedeni vardır:

1. İslamiyet’in kabul edilmesi
2. Batı medeniyetine olan hayranlık.

NİSANUR ERDEM

10 - A

BİR ÖMÜR DOSTLUĞU

Günlerdir beklediğim tayinim çıkmıştı. Hayatımda ilk defa belki de bu kadar mutlu, sevinçli hissetmişim. Çünkü küçüklüğümden beri öğretmen olmak, annemin mesleğini yapmak istemişim. Yüzünden gülücük eksilmeyen, her daim mutlu olan, ışıldayan gözlerle bakan öğrencilerime bir şeyler öğretmek onların öğretmeni olmak en büyük hayalimdi. Ama tek sebebi de bu değildi aslında. İkinci sebebi de vardı. Bu ise tam 25 yıl öncesinde doğduğum memlekette ve annemin mesleğini yapmak beni çok heyecanlandırmıştı.

Beklenen gün gelmişti. Ailemle tren istasyonuna gitmek için yola koyulmuştuk. Tren istasyonuna vardıktan sonra treninin gelmesini beklemiştik. Çok geçmeden trenim istasyona gelmişti. Ailemle sarılıp vedalaştıktan sonra vagonuma gidip yerleştim. Bir zaman sonra tren hareket etmeye başlamıştı. Ve aileme pencereden el sallayarak son defa vedalaşmıştık. İçim buruk, ama bir o kadar mutlu hissediyordum kendimi. Korkuyordum, acaba tek başıma yapabilir miydim? Doğduğum memleketi, gideceğim okulu, öğrencilerimi çok merak ediyordum. Hayaller kurmaya başladığım sırada vagonuma biri yaklaştı ve içeri girerek:

“Boş vagon bulamadım, eğer rahatsız olmazsanız oturabilir miyim?” demişti.

Bir an şok olduktan sonra kendimi toparlayarak:

“Tabi ki oturabilirsiniz ?” diyerek cevap vermişim. Kafamda deli sorular vardı. “Acaba bu kız kim? Adı ne? Nereye gidiyor?” diye düşünmeye başlamışım. Yanıma oturan kız benim gibi gençti, orta boylu, kumral saçlı, kahverengi gözlü, orta kilolu bir genç kız... Cana yakın biri olduğu sıcacık ses tonundan anlaşılıyordu. Bir zaman sonra sessizlik bozulmuştu ve ben merakla:

“ Merhaba! Benim adım Ayşe, sizin isminiz ne?” diye sormuştum.

Kız ise gülümseyerek:

“ Merhaba! Benim adım da Zehra...” dedikten sonra sohbet etmeye başladık.

İkimizin de öğretmen olduğumuzu ve aynı okula tayinimizin çıktığını öğrenmiştik. Bunu konuşurken çok şaşırmıştık. Daha sonra Zehra vagonda yemek için aldığı simitleri çantasından çıkarmıştı, ben de annemin koyduğu kahvaltılıkları çıkarmıştım ve beraberce yiyeceklerimizi paylaşarak sohbet eşliğinde yemiştik. Zehra da aynı benim gibi küçüklüğünden beri öğretmen olmak istiyormuş. İkimiz de birbirimizi çok sevmiştik. İkimiz de sohbetten çok keyif almıştık. Sohbet ederken Zehra endişelerinden bahsetmişti. Köyde kalacak yeri yokmuş, bu yüzden nasıl bir yer bulacağını bilemiyormuş. Bende konuşma esnasında evim olduğunu söylemişim.

Kendimi kötü hissetmişim ve bu yüzden onun bir ev buluncaya kadar yanımda kalabileceğini söylemişim. O da müteşekkire olmuş ve çok sevinmişti. Şimdi düşünüyorum da o gün iyi ki Zehra'yı eve davet etmişim. Ömür boyu sürececek bir dostluğun başlangıcı olmuştu bu davranış. Şimdi düşünüyorum da birkaç günlük misafirlik bir ömür dostluğuna dönüşmüştü. Beraber kaldıktan sonra birbirimizi hiç bırakmamıştık. Sonra saatler saatleri kovalamıştı, zamanın nasıl geçtiğini anlamadan Yeşilyurt köyüne varmıştık. Trenden inerken toprağın kokusu, ağaçların arasından duyulan kuş sesleri, yüzümüze çarpan güneş ışığı ve gökyüzünün masmavi güzelliğinde kendimizi kaybetmiş, huzur kalbimize dolmuştu. Bu huzurla eve gitmek için yola koyulmuştuk. Eve varmadan önce evdeki ihtiyaç olabilecek her şeyi alıp eve gitmiştik. Gece yatağımıza girdiğimiz vakit ikimiz de çok heyecanlıydık. Sabah olmuştu. Gökyüzünün maviliği, güneşin doğuşu gözleri kamaştırmıştı. İkimiz de sabah erkenden uyanıp hazırlanmıştık. Yeni öğrencilerimizle tanışmak bizi çok heyecanlandırmıştı.

Okula vardığımız vakit okulun önünde bizi bekleyen müdürümüzün, bizi görünceki yüz ifadesinden çok sevindiği anlaşılmıştı. Okula girdiğimizde orada bulunan iki öğretmen ile tanıştıktan sonra her birimiz sınıflara dağılmıştık. Müdür benim ve Zehra'nın sınıfını gösterdikten sonra sınıfımızda öğrencilerimizi beklemiştik. Dakikalar sonra öğrencilerimiz birer birer sınıfa gelmeye başlamışlardı. Saatler sonra dersten çıkıp Zehra'yı öğretmenler odasında bulmuştum, yanına gittiğimde öğrencileriyle çok güzel zaman geçirdiğinden ve çok mutlu olduğundan bahsetmişti. Ben de öğrencilerimle tanışmışım ve dersimiz çok keyifli geçmişti. Her biri çok akıllı, çok çalışkandı ve hepsiyle çok iyi anlaşacağım o günden belliydi.

Zehra ve ben, ikimiz de derslerimiz beklediğimizden çok güzel geçmişti; yavaş yavaş bu güzel okula alışmıştık. Günler günleri, aylar ayları kovalamıştı ve aradan tam 4 ay geçmişti. İkimiz de öğrencilerimize, okula ve en önemlisi birbirimize alışmıştık. Aramızda çok kuvvetli bir bağ kurmuştuk. Birbirimize her daim yardım etmiştik. Ben Zehra'nın en zor zamanında, annesinin ölüm haberini aldığı vakit ve sonrasında, onun dayanağı olmuşum. Zehra annesinin ölüm haberini aldığı zaman perişan olmuştu. Bende onun o hallerini görünce çok üzülmüştüm. Kendini çok çaresiz hissettiğini ne yapacağını bilmediğini anlamışım. Ve hep onu desteklemiş ve onun her daim yanında olduğumu hissettirmeye çalışmışım.

Zehra biletini alıp cenaze için üç haftalığına evine gitmişti. Sonrasında elimden geldiğince Zehra'nın okuldaki görevlerini aksatmamaya çalışmışım. Zehra'nın yokluğunda müdürümüz ile birlikte organize olmuştuk. Bende destek olmak için yanında gitmek istemişim, ama yeterince öğretmen olmadığından arkadaşımın en zor gününde yanına gidememişim. Daha sonrasında Zehra'nın öğrencilerini farklı sınıflara bölüştürmüştük ve böylece onların da derslerine girmeye devam etmiştik. Aklım hep ondaydı.

Döndüğü zaman da elimden geldiğince ona bu zor zamanlarında yardım etmeye çalışmışım. Ve işte bu en zor zamanda, aramızdaki dostluk bağı daha da çok kuvvetlenmişti. Zehra o dönemde zor anlar yaşamıştı. Her daim yanında olduğum ve desteğimi hiç esirgemediğim için bana çok müteşekkirdi. Her daim onun sıkıntılarını hafifletmek için elimden geldiğince çabalamışım. Zehra'nın bu süreçte ne kadar kötü olduğu zamanlarını görsem dahi o çok güçlü biriydi. Hiç bir zaman hüznünü kimseye göstermemek için elinden geleni yapmıştı. Zehra'nın içi buruk olsa dahi kendini hayattan koparmamaya gayret etmişti. Bu dönemi sıkıntılı ve zor bir şekilde atlatmış olsak da birbirimize kenetlenip acılarımızı beraber yaşamıştık.

Haziran aylarına doğru okulda bir piknik düzenlenmişti. Pikniğe gideceğimiz sabah güneşin doğuşunu izlemek için sabah erkenden kalkmıştık. Gökyüzünün aldığı mavi renkle turuncu rengin uyumu o kadar güzeldi ki anlatılmazdı. O kadar muhteşem bir görüntüydü ki insan gözlerini dahi alamazdı. İkimizde güneş batımını izledikten sonra onunla birlikte gün doğumu eşliğinde kahvaltımızı yapıp okulumuza gitmiştik. Derslere girdikten sonra pikniğe gitmek için öğrencilerle birlikte dağda bulunan ormanlık alana doğru yola koyulmuştuk. Çocuklarla birlikte çok eğlenmiştik. Oyunlar oynamış, ormanı gezmiş ve doğamızı korumamız gerektiğiyle ilgili bilgiler vermiştik. Zaman şu gibi akıp geçerken Zehra başka masada oturan ailedeki anne ve kızı görünce ağlamaya başlamıştı. Ben de onu ağlarken görünce hemen yanına gittim. Ona sarıldıktan sonra:

“İyi ki seni tanımışım, annemin öldüğü zaman bana çok destek oldun. Sana ne kadar müteşekkirim bilemezsin. O dönemlerde kendimi çok yalnız hissediyordum, paramparça olmuştum ve sen bana çok yardım ettin sen olmasaydın ben nasıl düzelirdim bilemiyorum. Senin gibi dostum olduğu için çok şanslıyım. Tekrardan teşekkür ederim.” demişti. Ve sonra tekrardan sarılıp, gözyaşlarımızı sildikten sonra öğrencilerimizle birlikte güneşin batışını da izleyip evlerimize dönmek üzere yola koyulmuştuk. Bu güzel günün ardından Namık Kemal' in şu sözlerine yer vermeden edemeyeceğim:

“Baharda bulutlara gelen hafiflikten midir nedir bilmem, bu mevsimde güneşin doğuşu da batışı da başka mevsimlere benzemez.”

Zehra ile birlikte ve öğrencilerimle çok güzel bir anımız daha olmuştu.

Tabi zaman çok çabuk geçiyordu, Zehra'nın tayini İstanbul'a çıkmıştı. Ben ise burada öğretmen olarak kalmaya devam etmişim. Tabi duyduğumuz zaman çok üzülmüştük.

Birbirimize her daim sırdaş, arkadaş olmuştuk. Zehra ile ayrılırken birbirimize dostluğumuzu her daim sürdüreceğimize dair sözler vermiştik ve hiç bir zaman birbirimizi unutmadık, her daim görüşmeyi sürdürdük.

İyi ki varsın Zehra... Bu da benim dostluk hikâyem... Bende bu akşam bir yanım buruk ve özlemle, elimde kahvem yudumlarken güneş batışını izlerken hikâyemi sizlere anlattım. Zehra ile birçok güzel anılarımız var. Siz de, size güzel duyguları aşılayabilen, sizi her halinizle seven, size değer veren, gülümseten, içinize huzur veren, sizi mutlu eden, bir dostunuz varsa ona sıkıca tutunun, diyorum ve Marcus Tullius Cicero'nun sözüyle bitiriyorum:

“ Dostluk, sevincimizi arttırıp üzüntümüzü bölerek mutluluğu geliştirir ve sefaletini de hafifletir.” Marcus Tullius Cicero

ZEYNEP ARMAN

9 - F

BİR ESERİN AYRINTILI TANITIMI...

TÜRK MİTOLOJİSİ **-BAHAEDDİN ÖGEL-**

1924 yılında Elazığ' da doğdu. Babası Harput eşrafından Mehmed Şemsettin Bey, annesi Nadire Hanım'dır.

İlk ve ortaokulu Elazığ'da, liseyi Malatya'da okudu.1945 yılında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya bölümünü bitirdi ve o yıl içerisinde Erzurum Lisesi'ne öğretmen olarak tayin edildi.1947 tarihinde Ankara Hasanoğlan Köy Enstitüsü tarih öğretmenliğine tayin edildi, ancak enstitünün bazı bölümlerinin kapatılması üzerine kararnamesi iptal edildi. Bunun üzerine istifa etti.

Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde Alman Sinolog W. Eberhard'ın danışmanlığında “Uygur Devleti'nin Kuruluşu” adlı doktora tezini tamamlayarak mezun olduğu bölüme asistan tayin edildi. Türk İslam tarihi açısından önemli yerlerde araştırma ve incelemelerde bulundu. “Sino-Turcica” adlı eseriyle profesör oldu.

Almanca, İngilizce, Fransızca, Farsça, Moğolca, Çince ve Rusça bilen Ögel, İslamiyet öncesi Türk siyasi ve özellikle kültür tarihi ile ilgili yaptığı çalışmalarla bilinmektedir. Türk Tarih Kurumu'nun da asli üyesidir. 2 çocuk babası olan Ögel 7 Mart 1989 yılında Ankara'da vefat etti.

ESERLERİ HAKKINDA:

Bahaeddin Ögel, kültür tarihi çalışmalarında bu tarihin köklerinin Orta Asya' da olduğunu, dallarının ise Avrasya'ya yayıldığını belirterek kökler ile dallar arasındaki bağların ortaya konulması gerektiğini vurgulamıştır. Yaptığı çalışmalarda Orta Asya, Selçuklu, Osmanlı ve Cumhuriyet çizgilerini esas almıştır. “Türk Kültür Tarihine Giriş” adlı eserini 20 cilt yapmayı planlamış, ancak 9 cildini tamamlayabilmiştir. Bu eserinde Türkler'de köy ve şehir hayatı, yemek kültürü, halk musikisi aletleri gibi pek çok konuyu ayrıntılarıyla işlemiştir.

BAZI ESERLERİ:

Erzurum Anıtlarında Altay-Türk Anıtlarının izleri, İslamiyet'ten Önce Türk Kültür Tarihi
Türk Kültür Tarihine Giriş, Türk Mitolojisi (1-2)

TÜRK MİTOLOJİSİ

Ögel'in bu eseri iki ciltten oluşmaktadır.

Bu iki cilt toplamda 1517 sayfadan oluşmaktadır. 2005 ve 2009 yıllarında yayınlanmışlardır. Yayınevi: Türk Tarih Kurumu

Birinci Cilt: 13 bölümden oluşur.

Birinci ciltte destanlardan aktarılanlar kadarıyla Türk kültürü, o zamanların yaşayışı, ahlakı, beslenmeleri gibi pek çok konu hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Türklerin ortaya çıkışı, Nuh Tufan'ından sonra Hz. Nuh'un oğullarının farklı nesiller oluşması için ayrı ayrı yerlere göndermesi sonucu oluşmuştur. Babasının yanından ayrılan Yasef,Volga ve Ural nehirlerinin arasındaki bir bölgeye taşınmış ve orada çoğalmıştır. 8 oğlundan biri olan Türk'ü ölümünden sonra başa geçmesi için seçmiştir.

Bu destanda Türk ve onun oğulları hakkında birçok bilgi verilmiştir ve bizler için önemlidir. Türklerin çadırda yaşaması, eti tuzlayarak yemesi gibi pek çok kültürü ve gelenek hakkında bilgi vermektedir. Ayrıca bu eserde Türkmen ve Çingene soylarının oluşumu, Ye'cuc ve Me'cuc'un ortaya çıkmaları ve hapsedilmeleri, Ergenekon Efsanesi gibi pek çok olaydan bahsedilmektedir.

İkinci Cilt: Birinci cilde kıyasla daha çok benimsedikleri inançlar ve bunlara verilen değerler ön plandadır.

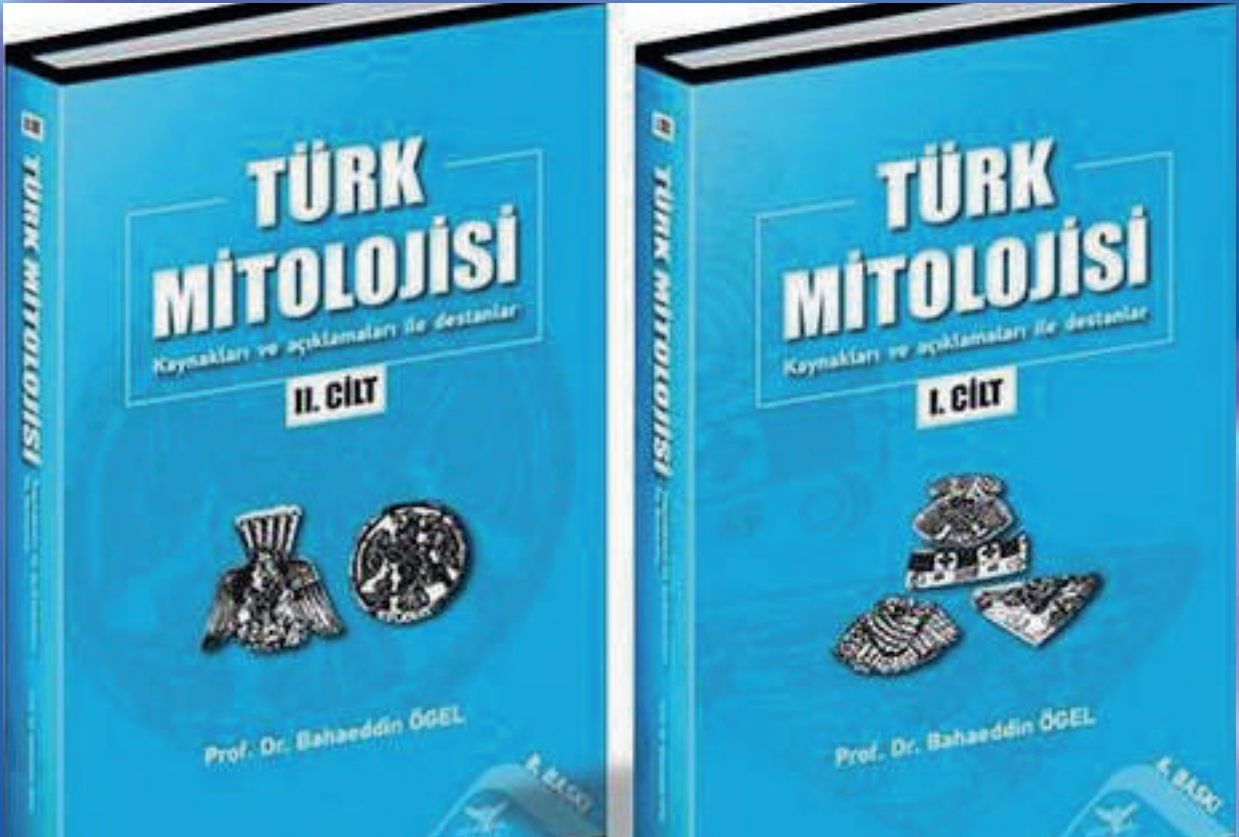
İkinci ciltte genelden ayrıntıya inilmiştir. Yani Türkler coğrafya ve toplum olarak da ayrıntılı olarak incelenmiştir.

Toplam 41 bölümden oluşmaktadır

- 1.Bölüm: Türk Gelenekleri ile Destanlarında Oğuz Destanı**
- 2.Bölüm: Topkapı Sarayı'ndaki " Oğuz Destanı " Parçası (Dede Korkut ile kıyaslanmıştır.)**
- 3.Bölüm: Alp Er Tonga Efsanesi**
- 4.Bölüm: Tepegöz Hakkında**
- 5.Bölüm: Deli Dumrul Hakkında**
- 6.Bölüm: Türk Mitolojisinde "Keloğlan"**
- 7.Bölüm: Türklerde Hızır Anlayışı**
- 8.Bölüm: Geyik ve Türkler**
- 9.Bölüm: Kurt ve Türkler**
- 10. Bölüm: Doğan veKartal**

Diğer bölümler ise; Gök ve Türkler, Göğün Direği, Kutup Yıldızı (Çadır ve bacalardan bahsedilir.), Güneş, Ay, Yıldızlar, Samanyolu (Tanrı'nın, Ay'ın hangi katta olduğu, Şamanların hangi kata yükselebileceği gibi sorularla ilerlemiştir.), Serap ve Türkler, Ebekuşağı, Dünya, Dünyanın şekli, Dünyanın Göbeği, Yer ve Yeraltı(Türklerde Yer, yeraltı ve gök bir bir bütün olarak görülmüştür ve bu bölüm hangisinin ilk yaratıldığı hakkındaki sorularla ilerlemiştir.), Tabiat Olayları ve Türkler, Yıldırım ve Şimşek, Rüzgârlar ve Türkler, Su ve Sular (Su yaşamı devam ettirdiği için kutsal sayılmıştır. Su dert ve sır ortağı olarak görülmüştür), Kutlu ve Mukaddes Pınarlar ile Kaynaklar (Deli Dumrul örnektir.), Büyük Türk İllerinin – Ulu Irmakları, Dünyanın Ulu Irmağı, Türk Mitolojisinde Deniz ve Okyanus, Göller ve Sazlıklar, Dağlar (Türkler Ergenekon destanında dağdan çıktığı için çok önemlidir.), Türk Mitolojisinde Ağaç (Özellikle Şaman kültüründen dolayı ağaç çok önemlidir.), Türk Mitolojisinde Ateş (Bozkır soğuşunu kırdığı için kutsal sayılmıştır.), Türk Mitolojisinde ve Destanlarında Bazı Hayvanlar, Türk Mitolojisinde ve Destanlarda Kuşlar, Türk Mitolojisinde Devler ve Ejderhalar (Dede Korkut Hikâyelerinde geçmektedir.), Rüyalar ve Türk Mitolojisi, Türk Mitolojisinde Bazı Motifler.

Kaynaklar: TDV İslam Ansiklopedisi, Biyografya
FİRDEVS GEDİK
10 - B

EDEBİYATIN DİĞER BİLİM DALLARIYLA OLAN İLİŞKİSİ

Edebiyat sanatı insan ve dünya gerçekliğinden oluşmaktadır. Bu nedenle birçok şey gibi bilimde de yakın bir ilişki içinde olduğu söylenebilir. Edebiyat ve bilim arasındaki yadsınamaz ilişkinin detaylarına inmeden önce edebiyatın tanımını hakkıyla yapılması gerektiğini düşünüyorum.

Arapça “edeb”ten kaynaklanan edebiyat kelimesi, başlangıçta farklı anlamları olmakla birlikte daha sonra söz söyleme ve ifadeyle ilgili her türlü çalışmanın genel adı olarak kullanılmaktadır. Bu kısmın altını çizmek istiyorum: “...İfadeyle ilgili her türlü çalışmanın genel adı”

Bilim ise insan hayatını etkileyen, değiştiren, insan hayatına yön veren yenilikleri, gelişmeleri içerir. Bu tanımlarını öğrendiğimiz bu iki kavramın ne denli iç içe olduklarını daha da yakından inceleyelim... Her iki kavramın da temelinde insan bulunmaktadır. Kısaca biri insanın en temel ihtiyacı olan kendisini ifade etme ihtiyacını gideriyor, diğeri ise hayatını kolaylaştıracak ihtiyaçlarının peşine düşüp çözüm üretiyor diyebiliriz. Edebi metinler bir iletişim aracıdır. Yani bilimin hangi dalına giderseniz gidin sorduğu sorunun cevabını anlatabilmesi, yani iletebilmesi için gereklidir. Aksi takdirde cevabının bir anlamı olmayacaktır. Bu sebeple edebiyatsız bilimin pek de varlığını gösterebilme şansı, ne yazık ki, yoktur.

Bilimin varlığını sürdürebilmesi için edebiyatla bağlantılı olduğunu açıkladık. Belki edebiyatın bilime ihtiyacı yok mudur? Elbette var. Yazının başında her iki kavramın göz ardı edilemeyecek bağı olduğunu zaten vurgulamıştık. Bilimin edebiyattan beslendiği kadar edebiyat da bilimden beslenir. Bunu nasıl mı yapar?

Örneğin; yazar öykü, roman, tiyatro gibi eserlerinde karakterinin iç dünyasını oluştururken psikoloji biliminden yararlanır. Ya da tarihi bir olayı anlatmak isterse tarih biliminin kapısını çalar. Hatta doğrudan bir örnek verecek olursak Dan Brown ‘un “Dijital Kale” isimli eseri çok doğru bir tercih olacaktır. Orada Ulusal Güvenlik Teşkilatı bütün şifreleri kurabilen bir yazılım üretmesine rağmen bir şifrede takılıyor. Halîyle kriptoloji adlı bilimin dalına başvurmak zorunda kalıyorlar. Örnekleri çoğaltmak mümkün...

Görüleceği üzere edebiyatın farklı bilim dallarıyla çeşitli düzeylerde ilişkileri söz konusudur. Ne edebiyatın ne de bilimin hiçbir zaman birbirleriyle ilişkileri kopmamalıdır.

HAYRUNNİSA DEDE
10 - A

YABANCI

*Sabahları tanıyamaz oldum ışığından,
Geceler bana yabancı.*

*Tek başıma uyandım rüyamdan,
Zihnim bana yabancı.*

*Kaçtım hep istediğim yoldan,
Yalnızlık bana yabancı.
Ben sana koştum durağanlıktan,
Ben ise sana yabancı.*

*Belki anlattıklarımı sandın farklı lügattan,
Haklıydın benim alfabem sana yabancı.
Gözlerim küstü renklere; ağlamaktan,
Seni gözlemek bana yabancı.*

*Sevgilinin arasına girmezdi mesafe,
Kavuşamadık bize yollar yabancı.
Ağıt yakmak artık nafiye,
Senin baharların bana yabancı.*

DEFNE DENİZ SEZGİN
10 - C

ATEŞTEN GÖMLEK

“Ateşten Gömlek” isimli bir Anadolu romanı yazma fikri, öncelikle Yakup Kadrinin aklına gelmiştir. İsmi çok beğenen Halide Edip “Ben de bir ‘Ateşten Gömlek’ yazacağım” diyerek yazmıştır bu romanı. Bu yüzden roman ‘Yakup Kadri’ye Açık Mektup’ ile başlar, burada ona hem teşekkür eder hem de ondan özür diler. “Türk romanları arasında iki tane Ateşten Gömlek olacak, belki elli sene sonra aynı kütüphane rafında oturacak ve birbirlerine geçmiş günleri söyleyecekler” demiştir.

Kitap, İstiklal Harbi devam ederken kaleme alınmıştır. Milli Mücadelenin ilk romanıdır. Eser baştanbaşa, savaşta iki bacağını kaybeden ve kafasına kurşun saplanan eski Hariciye memuru Peyami’nin anılarıdır. Tanıdığı birkaç insan sayesinde nasıl ateşten gömleği giydiğini anlatır bizlere. Olayların kahramanın kendisi olmadığını, diğerlerinin olduğunu; kendi hayatının ise onların hikâyesiyle başladığını söyler. Geriye giden bir zaman dilimi ile;

Peyami’nin annesi yaşlı, akıllı, bir Şişli hanımıdır. Peyami’yi Ayşe adında bir köylü kızıyla evlendirmek ister, fakat o, çantasını toplayıp meşrutiyet karışıklığından da yararlanarak yurt dışına kaçır. Geri döndüğünde Ayşe’nin ağabeyi Cemal ile dost olmalarıyla başlar hikâye.

O günlerde İstanbul harp sahnesi gibidir; İngiliz tayyareleri yurdun üzerinde uçmakta, halkın üzerine bombalar yağdırmaktadır, ecnebi zırlılları Boğaz’da dolaşıyordur. İzmir’in işgaliyle orada bulunan Ayşe yaralı olarak kurtulmuş, eşi ve çocuğu öldürülmüştür. İstanbul’a İzmir kızının gelmesiyle olaylar daha da ateşlenir. Sultan Ahmet’te büyük bir miting yapılır. Mitingden sonra Cemal ile İhsan Anadolu’ya geçer. Ayşe ile Peyami de Anadolu’da İhsan’a yetişir. Ayşe’nin gözlerindeki ateş ve intikam, gençleri Anadolu’nun kurtuluşu için yollara düşürür. Türk Milleti işgaller karşısında toprağını vermemek üzere kurtuluş savaşını başlatmıştır. Anadolu’da ayrılırlar. Ayşe hemşirelik göreviyle Eskişehir’e gider. Peyami Ayşe’nin onu ebediyen hariciye kâtibi olarak görmesini istemez, Mehmet Çavuştan silah talimi (dersleri) alır. Görev sırasında Anadolu’ya geçerken Kezban’ı görür. Kezban İhsana âşıktır, kaçak olarak İhsan’a gelir.

Mehmet Çavuş Kezban'a tutulur ve onu kaçıtır. Çavuş, düşman safına geçerek İhsan'a pusu kurar, onu Kezban kurtarır ve bir daha haber alınamaz kızcağızdan. Daha sonra Peyami Ankara'da vazifelendirilir. Dayanamaz ve İhsan'ın birliğine katılır. İhsan ile Ayşe arasında en başından beri hissedilen duygular, nişanlanmaları ile neticelenir. Ayşe, evlenmeyi İhsan'ın İzmir'i alması koşuluyla kabul eder. Nişan, İhsan'ın Ankara'da bir başkasıyla nişanlandığı dedikodusu ile sona erer.

İhsan kendini İzmir'e adamıştır. Bir muharebe sırasında kahramanca şehit olur. Kısa süre sonra Ayşe de hemşirelik yaparken şehit düşer. Daha sonra Cemal şehit olur ve Peyami de bacaklarını kaybeder. Peyami kafasındaki kurşunun çıkarılması için girdiği ameliyatta vefat eder. Doktorlar anı defterini okurlar, Ayşe ve İhsan'ı araştırırlar; fakat bu isimli kişiler yoktur. Sadece Cemal adında bir akrabası vardır. Ayşe ve İhsan kurşunun etkisiyle oluşmuş hayalleridir.

DEĞERLENDİRME ÇALIŞMASI:

Peyami: Zengin bir ailenin oğludur. Ayşe'ye duyduğu aşk yüzünden Milli Mücadeleye katılmıştır.

Cemal: Ayşe'nin ağabeysidir ve Anadolu'ya en önde gidenlerdendir. Vatanını seven, önemli bir subaydır.

İhsan: Cemal'in ve Peyami'nin arkadaşıdır. Milli Mücadele için Anadolu'ya ilk gidenlerden, yurduna, vatanına âşık biridir. İşgale karşı direnmek, vatan topraklarından düşmanı sürmek ister. Savaşlara katılır, komutanlık yaparak yurdunu düştüğü durumdan kurtarmaya çalışır.

Ayşe: Kocasını ve oğlunu kaybetmiş yaralı bir anne, yaralı bir eştir. İzmir'ini, vatanını kurtarmak için içi yanar ve onun ateşi etrafındakileri de Anadolu'ya sürükler. Hemşirelik yaparak askerlerin yaralarını sarar, dertleriyle dertlenir.

Kezban: Tüm yakınları öldürülmüş henüz çok genç ve sevgiye, sevmeye aç bir kızdır. Kalbindeki boşluğu, içinde bulunduğu bu yalnızlığı İhsan ile doldurmuştur. Ne yazık ki yanlış kişiye tutulmuştur. Sevdiğine kavuşamamış; hüznü, acıklı bir karakterdir.

Zaman Kavramı: Bu roman "Kozmik Zaman Tekniği" ile yazılmıştır. Olaylar geçmişten günümüze doğru, hatırlanmak yoluyla yazılmıştır. Olayların başlangıcından, Peyami'nin şu anki durumuna doğru bir gidişat vardır.

Mekân Kavramı: İstanbul ve bütün Anadolu; İstanbul, Sultan Ahmet; Eskişehir; Ankara ve hastane odası.

Kazanımım: Roman Kurtuluş Savaşı'nın ilk romanıdır ve savaş devam ederken yazılmıştır; canlı olarak tarih görmüş, savaşı yaşamış bir romandır.

Milli Mücadeleden parçalar, olaylar görüp o zaman hakkında bilgiler edinmiş oldum. Hemşire Ayşe ile askerlerimizin ne durumlarda, nasıl zorluklar ile çarpışarak sonunda uzuvlarını kaybetmenin, her şeyden ve herkesten ayrılmanın, parçalanmanın; sonunda ölüm olduğunu bile bile bu vatan için aşk ve iman gücü ile savaştıklarını tekrardan hatırladım ve o kutsal vatan aşkını daha da bir coşkuyla hissettim.

Bu roman milletimiz, vatanımız için son derece önemli bir romandır. Vatanımızı korumak, ona sahip çıkabilmek, geleceğe taşıyabilmek için geçmişimizi unutmamalıyız. Düşmanların her daim var olduğunu hatırlamalı, bu gibi eserlerle ülkemizin değerini bilmeliyiz. Zamanında atalarımızın bugünleri düşünerek bizlerin birer mekânı, vatani olsun diye son nefeslerine kadar direndiklerini unutmamalıyız. Yurdumuzu bizler de ileriye taşımak istiyorsak durup dinlenmeden tıpkı geçmişteki atalarımızın yaptıkları gibi çalışıp çabalamalıyız. Bunu kan kırmızısı bayrağımız altında, damarlarımızda vatan aşkı ile akan kanımız, canımızla ve geçmişteki başarılarımızla gerçekleştirebiliriz.

MERVE TUANA KORALTAN
10 - B

EDEBİYAT VE İNSAN

Edebiyat toplumda büyük bir etkiye sahiptir. Toplumu oluşturan bireyler birbirleriyle etkileşim halinde olmak zorundadır, çünkü bireylerin birbirleriyle iletişime ihtiyaçları vardır. Düşüncelerini paylaşmak, başkalarının düşüncelerini dinlemek iletişimin temel öğelerindendir. Edebiyatta aslında karşılıklı olan bir iletişimdir. Bu iletişim bazen yazar ve okuyucu arasında olabilirken bazen de okuyucu ve çevresi etrafında dönen bir çevre ile oluşturur. Edebiyat sadece yazmak değildir, aynı zamanda yazdıklarını hissetmek de demektir. Günümüzde yalnızca ders olarak gördüğümüz “edebiyat” aslında hayatımızın bir parçasıdır; çünkü insan hayatının her anında iletişim kurmaya, bildiklerini ister istemez paylaşmak zorundadır.

Günümüzde “edebiyat” kavramı yeteri kadar önemsenmemektedir, öyle ki büyük yazarlarımızın kitap yazma seviyesine ulaştığı yaşta biz kitap okumaktan aciziz. Mehmet Akif Ersoy’un “Asım’ın Nesli” dediği nesil çok boş olarak yetişiyor. Kitap evlerinin - sadece para amaçlı yayınladığı - bomboş, kalitesiz ve niteliksiz kitaplar yüzünden gençlik kötü yollara gidiyor. Aynı zamanda bu kitaplar gelenek ve göreneklerimizi ezip geçiyor, bizi Batılılaşmaya yönlendiriyor. Gelenek ve göreneklerimize uygun olmayan şeyleri zihnimizde normalleştiriyor.

Bir insanın zihnini okuduğu şeyler, meşgul olduğu işler, bulunduğu çevre büyük oranda etkilemektedir. İnsan okuduğu şeyden etkilenir, ona uyum sağlar ve hayatına onu uygular. Bunu aslında şöyle de açıklayabiliriz, bir bebek nasıl annesinin babasının söylediği şeyleri taklit ederek sesler çıkarmaya çalışırsa bizde okuduğumuz şeylerden etkilenir, onları uygulamaya çalışırız. Bu yüzden okuduğumuz kitaplar bizim vizyon çerçevemizi, bakış açımızı, yorumlama şeklimizi, kurduğumuz cümleleri; hatta insanlara nasıl davrandığımızı bile etkiler.

Bu durumda küçük yaştan itibaren çocuklarımızın kitap okumalarına önem verilmeli, onlara bilgi katacak, okumayı sevdirecek, onları edebiyat denizine sürükleyecek eserler okutulmalıdır. Bu konuda anne ve babaya büyük bir pay düşmektedir. Aile büyükleri çocuklarını bu konuda iyi yönlendirmeli, evde kitap saatleri gibi etkinlikler düzenleyerek çocuğa kitap sevgisi aşılamalıdır. Ne de olsa atalarımızın da dediği gibi “Ağaç yaş iken eğilir.”

Edebiyat aslında sadece çocuk gelişiminde değil, toplum bilincinin oluşmasında da önemli bir etkidir. Toplumun gelişmiş olması için fizik, matematik gibi bilim dallarının yanı sıra edebiyatın da önemli bir rolü vardır. Edebiyat insanları düşünmeye sevk eder. Ünlü filozof Rene Descartes’in de dediği gibi “Düşünüyorum o halde varım...”

Düşünen toplum gelişir. Gelişen toplum diğer toplumlara da öncülük eder. Sadece edebiyat toplumu etkiliyor diyemeyiz, çünkü toplum da edebiyatı etkiler. Yazarlar toplumda gördüğü olaylardan etkilenir. Olayları yorumlar bu yorumlama sonucu edebi eserler harmanlanır. Örnek vermek gerekirse Tarık Buğra ve Halide Edip Adıvar eserlerinde Cumhuriyet döneminden etkilenmiştir. Cumhuriyet dönemini harmanlayıp okuyucuya zevk veren eserler oluşturmuşlardır.

Bunlardan şunu çıkarabiliriz ki, edebiyat önemli bir iletişim aracıdır. Edebi eserler, toplum ve yazarın karşılıklı etkileşimi sonucu ortaya çıkar. Toplum edebi eserlerle gelişir. Edebiyat konuları da toplumdan etkilenerek oluşur.

İPEK ZEHRA GENÇ
10 - B

BUGÜNKÜ EDEBİYAT

-MEHMET FUAT KÖPRÜLÜ-

Mehmet Fuat Köprülü, 'Bugünkü Edebiyat' adlı eserinde edebiyatı en ince ayrıntılarına kadar incelemiş, kendi yorumlarıyla bilgiler vermiş ve bazı eserlerden bahsetmiştir. Kitap, edebiyatın nasıl olması gerektiğini ve o zamanki edebiyatta olan sorunları ele almaktadır. Yazar bazı bölümleri karşısında biri varmış gibi diyaloglar halinde yazmış ve bu durum bölümlere akıcılık kazandırmıştır.

Kitabında tek bir konudan bahsetmemiş, edebiyatla ilgili birçok konudan bahsetmiştir.

Ord. Prof. Dr. Mehmet Fuat Köprülü, 4 Aralık 1890'da İstanbul'da doğdu. Ülkemizde bilimsel anlamda Türklük Bilimi araştırmalarının kurucusu olarak kabul ediliyor. Fuat Köprülü'nün "Bugünkü Edebiyat" adlı kitabı 1924 yılında İstanbul'da basılmıştır.

Mehmet Fuat Köprülü'nün kitabında 36 tane bölüm vardır.

Bunlardan bazıları:

Edebiyatta Şahsiyet

Edebiyatta Şahsiyet Nedir ve Nasıl Teşekkül Eder?

Müşterek Kıymetler: Şekil

Müşterek Kıymetler: Esas

Edebiyatta Marazilik

Milli Vezin

Vezin Meselesi

Bugünkü Edebiyat

'Adaptasyon' Merakı

Bir İstimzâc Münasebetiyle

Milli Edebiyatın İlk Mübeşşirleri

Yapma Edebiyat

Milli Edebiyat Bölümü:

Edebiyatın ne demek olduğundan, millet mevcut olmayınca milli edebiyat vücuda gelemeyeceğinden bahsediyor.

Ozan bölümü:

İlk önce, yeni çıkan ve aslında Türkçe olmayan kelimelerden dolayı bunları kullanan kişilere sitem ediyor. Ve daha sonra ozanın ilk nasıl ortaya çıktığını, sonrasında ise eskiden altın sazlarıyla hakanlar meclisine şeref veren koca ozanlara ilginin azaldığından, onların sadece köylerde ve mahalle kahvelerinde hayat geçirmeye mahkûm olduğundan ve daha fazla ilgi kazanmak için isimlerine 'âşık' denildiğinden bahsediyor.

Hayat ve Edebiyat bölümü:

Hayatın en büyük esasının samimilik olduğunu, bunu dikkate alarak, hayat ile ilişkisi olan edebiyatın samimi bir edebiyat olduğundan bahsediyor. Yani bizim duygularımızı tıpkı hayatta olduğu gibi saf ve derin bir şekilde anlatan, acılarımızı, yaralarımızı, sıkıntılarımızı açık açık hissettiren bir edebiyatın samimi olduğunu ancak hayatı en gizli, en karışık köşelerine kadar göstermeyen edebiyatın hayatla ilişkisi olmayan dolayısıyla samimi bir edebiyat olmadığını anlatmak istiyor. İslamiyet dairesine girmeden önceki edebiyatın bütün ruhları aynı noktaya toplayabilen, hepsine aynı heyecanı veren bir edebiyat olduğundan ancak İran örneklerini taklit ederek saraylarda ve medreselerde meydana gelen gazel ve kasidenin bu ilk devirlerin zıddı sayılabilecek bir nitelik taşıdığından bahsediyor.

Edebiyat ve İlim bölümü:

Edebiyatın ruhumuza, hissimize, zevkimize hitap ettiğinden; ilmin ise aklımıza ve mantığımızı muhatap edindiğinden bahsediyor. Daha sonra da edebiyat ve ilim arasındaki farkları anlattıktan sonra kitabın yazıldığı dönemdeki edebiyatın bu kadar kıymetsiz değer görmesinin sebebi olarak sanatkarların bilgisizliğini gösteriyor. Kitabının 'Eserler Arasında' bölümünde bazı yazar ve şairlerin eserlerinden bahsediyor.

Ben de bunların birkaçından bahsedeceğim:

Fırtına Ve Kar:

Bu eser Orhan Seyfi Bey'in hece vezniyle yazdığı bir aşk eseridir. Mehmet Fuat Köprülü bu bölümde Orhan Seyfi Orhon'un diğer arkadaşlarının birbirlerine ve kendilerinden önce gelenlere benzediğini ancak Orhan Seyfi Bey'in sadece kendisine benzemeye çalıştığını ve o zaman ki modaya uymayarak ruhunu dinlediği için başarılı olduğundan bahsediyor. Daha sonra da iki tane beğendiği şiiri anlatıp 'Yalnız bu kadar az yazmasa!' diyerek daha fazla yazması gerektiğini söylüyor.

Yıldızlar Ve Gölgele:

Fuat Köprülü, kırk sayfalık bu küçük şiir eserden bahsederken şair Nihal Hanım'ın henüz çok genç ve yeni tanınmış olmasına rağmen sade bir dille ve hece vezniyle yazılmış bazı şiirlerden oluştuğunu ve güzel bir eser olduğunu anlatıyor.

Ve Halil Nihat Bey'in eseri olan Sihâm-ı İlham'dan, Süleyman Nafiz Bey'in eseri olan Fırak-ı Irak'tan, Hüseyin Daniş Bey'in eseri olan İran Tarihi Edebiyatı gibi birçok eserden bahsediyor. Mehmet Fuat Köprülü kitabını bazı önemli gördüğü kişilere mektuplar yazarak sonlandırıyor.

ÖTEKİ

Bu kenti hiç sevmiyor

Gerçi hiç sevmemişti

O denli kalabalık ki

Unutuyor insan kendini

Bazen sürükleniyor oradan oraya

Bazen alışıyor yaşamın hızına

Sonra unutuyor pek tabi kendini

Yaşamak için kalmıyor nedeni

Neden aramak durumunda

Yaşamaya değecek bir neden

Hayata bağlayacak onu

Topluma katacak bir neden

Gerçi o istemez topluma katılmayı

Toplumda herkesin fikri aynı

Farklı düşünceler yasaklı

Bizimkinin düşünceler hep farklı

Bunca kalabalık hep aynı kişi

Herkes birbirinin taklidi

Kendi fikri olan yok burada

Toplumun fikri geçerli yalnızca

Pakize Yıldız

VAZO

Günlerden bir gün Şan Konağı'nda yine kahvaltı hazırlama telaşı vardı. Şan Konağı görkemiyle herkesi kendine hayran bırakan bir konaktı. Kocaman avlusu, ihtişamlı görünümü ile mimari özelliği ön planda olan bir yapıydı Şan Konağı.

Dışı ne kadar güzel olsa da içinde yaşayan insanlar konakta bir gün olsa huzur bulamamışlardı. Şan Konağı'nın hanımı Firdevs Hanım'dı. Firdevs Hanım uzun boylu, esmer, güzel bir kadın idi. Ne kadar da dışı güzel olsa içi kapkaraydı Firdevs Hanım'ın. Kendisi kibirli, herkesi küçük gören, mala mülke düşkün, cimri, çalışanlarına değer vermeyen, onları hor gören bir kadındı. Firdevs Hanım'ın hiç çocuğu yoktu, eşinden başka kimsesi de yoktu. Annesi ve babası ölmüş, eşi ile birlikte o kocaman konakta görkemli bir şekilde yaşardı. Çevresi tarafından da çok sevilmezdi zaten. Eşi ile de çok anlaşamadı. Her gün evde mutlaka bir kavga olurdu. Konaktan yükselen sesler hiç eksik olmazdı. Ufacık bir sıkıntıyı dert edinir, onu dünyanın en büyük derdi yapardı. Çoğu kavga da bundan çıkardı. Aynı şekilde çalışanlarına da değer vermezdi. Onlara sürekli bağırır, yaptıkları işleri ise beğenmezdi.

Firdevs Hanım'ın en çok dikkat edip özendiği şey, vazolarıydı. Onlara çok değer verir, temizliğini bile kendisi yapardı. Bu konu hakkında çalışanlarını sık sık uyarırdı. Çalışanlar vazoların olduğu yerlere çok dikkat edeler, oralara 'yasaklı bölge' derlerdi. Eskilerde vazosunu kıran bir çalışanını hiç acımadan hemen işten kovmuştu. Onun için görevliler vazolara ayrı bir özen gösterirlerdi.

Bu konakta toplamda üç çalışan personel var idi. Bunlar ailece bu konakta kalarak çalışıyorlardı. Baba bahçeyle ilgilenir, anne mutfakta yemeklerle uğraşır, kızları Ayşe ise temizlik ve getir götür işleri ile ilgilenirdi.

Kahvaltı hazırlandı ve sofraya kuruldu. Firdevs Hanım ve eşi sofraya oturdu; eşi biraz tedirgin gibiydi, yemeğini hemen yiyip sofradan kalktı ve işe gitti. Firdevs Hanım'ın ilgisini çekmişti bu tedirginlik. Ama çok da üstünde durmadı. Daha sonra Firdevs Hanım sofradan kalkıp köşesine geçti ve kahvesini istedi. Ayşe, hemen kahveyi yaparak Firdevs Hanıma ikram etti. Firdevs Hanım kahveyi beğenmedi, söylenmeye başlarken yanlışlıkla yere döktü. "Hemen buraları toparla! Bu nasıl bir kahve?"

Ayşe telaşla hemen cevap verdi:

"Tabi efendim hemen... Çok özür dilerim..."

Ayşe zaman geçirmeden hemen içeriye giderek temizlik bezini aldı ve dökülen kahveyi silmeye başladı. Firdevs Hanım da odasına çıkmıştı. Ayşe yeri temizlemiş, mutfaka dönerken birden ayağı kayıp yere düştü; o arada ayağı masaya çarptı ve vazo yere düştü. Tuz ile buz olan vazoyu gören Ayşe ağlamaya başladı. Annesi ve babası hemen Ayşe'nin yanına geldiler. Sesi duyan Firdevs Hanım bağırarak:

"Bu ses de ne!.."

Diyerek aşığıya iniyordu. İndiğinde gördüğü manzarayla karşılaşan Firdevs Hanım küplere biniyor, sinir krizleri geçiriyordu. Yüksek sesle:

“Buranın hali ne?..”

“ Çok özür dilerim Firdevs Hanım...”

Diyerek ağlamaya devam etti Ayşe. Firdevs Hanım öfkesini alamamış, ağzına geleni söylüyordu:

“ Özür dileme, hemen eşyalarınızı toparlayın ve bu evden def ‘olun!.. Kovuldunuz!..”

Ayşe bunları duyunca ağlayarak yukarı çıktı, hem ağlıyor hem de eşyalarını toparlıyordu.

“ Hepsi benim hatam, hepsi...” diyerek kendini suçluyordu. Annesi ise Ayşe’ye:

“Canın sağ olsun kızım! Varsın, işimizden olalım...”

Eşyalarını toparlayarak evden ayrıldılar. Ayşe çok üzgündü, kendisini suçlayıp duruyordu. Fakat ailesi ona hiç kızmamıştı.

Evlerine doğru yola koyuldular. Firdevs Hanım ise salonda sinirden bir sağa bir sola gidip geliyordu. Aradan iki saat geçmişti. Firdevs Hanım her zamanki koltuğunda otururken kapının zili çalmaya başladı, panik olan Firdevs Hanım hemen kapıya doğru koştu, endişeli bir şekilde:

“ Kim O?”

Tok bir erkek sesi:

“ Haciz memurları!...”

Bunu duyan Firdevs Hanım çok paniklemişti. Kapıyı endişeyle açınca üç kişi hemen içeri girdi.

“ Evinize borçlardan dolayı haciz geldi Hanımefendi, bütün mal varlığınıza el koymak durumundayız.”

Bunu duyan Firdevs Hanım:

“Ne diyorsunuz siz?.. Hemen eşimi arayın, durumu ondan öğrenmek istiyorum.”

“ Eşinize biz de ulaşamıyoruz.”

Bunu duyan Firdevs Hanım oracıkta bayılı verir ve aceleyle hastaneye kaldırılır. Firdevs Hanım’ın artık hiçbir malı mülkü kalmamıştır. Hastaneye onu ziyarete ne gelen vardır ne de arayan...

Ayşe ise eve döndüğünde telefonunu konakta unuttuğunu fark eder ve hemen konağa geri dönmek zorunda kalır. Konağa geldiğinde ise ne Firdevs Hanım vardır ne de tek bir tek eşya...

Şaşkınlık geçiren Ayşe, hemen Firdevs Hanım’ı arar Telefonu açan ise hemşiredir. Her şeyi öğrenen Ayşe, ailesine haber verip hemen hastaneye gider. Hastaneye giden Ayşe, Firdevs Hanım’ın uyanmasını beklerler. Firdevs Hanım uyandığında ilk onları karşısında görünce başından aşığıya kaynar sular dökülmüş gibi olur. Firdevs Hanım’ın uyandığını gördüklerinde gülümsemeye başlarlar, “nasılsınız?” soruları havada uçuşur. Ayşe ve ailesi o kadar merhametlidir ki her şeyi unutup Firdevs Hanım’a yardım ederler.

Firdevs Hanım'ın aklından şunlar geçer:

“ Bu nasıl bir merhamet, anlayış ki benim yaptıklarımı unutup yanıma geldiler. Ben nasıl bir insanım ki bu insanlara karşı, bu kadar acımasız ve merhametsiz olabiliyorum. Bunların hepsi sadece bir vazo için...” diye geçirdi aklından.

Ayşe hemen sordu:

“Nasılsınız Firdevs Hanım? Çok geçmiş olsun.”

Firdevs Hanım'ın gözleri dolar:

“ İyiyim, sağ olun... Siz ne kadar merhametli insanlarsınız. Ben olsam hiç gelmezdim, hatta çok mutlu olurum.”

Bunları duyan Ayşe:

“ Bize yapılan bir kötülüğe karşı kötülük ile cevap verseydik sizden ne farkımız olurdu? Şunu unutmayın Firdevs Hanım hiç bir zaman merhamet ve affedicilik insanı düşürmez, tam tersine onu yüceltir, farklı kılar.”

Bunu duyan Firdevs Hanım ağlayarak cevap verdi:

“Beni lütfen affedin. Ben o kadar kötü bir insanmışım ki bu kadar ince düşünememişim. Mal mülk benim gözümü boyamış. Ben ne kadar acımasız ve merhametsiz olduğumu şimdi anlıyorum. Lütfen affedin beni, size çok kötü davranmışım!”

“ Biz sizi çoktan affettik, mühim olan yaptıklarınızdan pişman olmanız...”

Diyerek “ Her şerde bir hayır vardır diye” akıllarından geçirirler.

Bu olaydan sonra Firdevs Hanım Ayşe ve ailesi ile birlikte yaşamaya başlar ve bir işe girerek çalışır. Yaptığı işlerde hep ahlakı, dürüstlüğü, merhameti ile övgü alır. Firdevs Hanım şu sözü aklından hiç çıkarmaz:

“Her şerde bir hayır vardır...”

RUMEYSA DİNÇ

10 – C

**İLÇE HİKAYE YARIŞMASINA
KATILMIŞ ESERLERDENDİR.**

SOKAK LAMBASI

O gün hava kapalıydı. Gece yağmur yağmıştı. Sabah yağmurdan kalan tek şey ortalığı saran nem kokusuuydu. Feride sabah kalktı, hazırlandı, yıpranmış okul kıyafetlerini giydi, eline kurumuş bir ekmek parçası aldı. İçine de dolapta son kalmış peynir parçasını koydu.

Feride on iki yaşındaydı. Okulda orta halli, sessiz, kendisiyle muhabbet edilmesinden hoşlanmayan bir kızdı. O gün de her gün olduğu gibi okula gitti, sınıfa girdi, poşetini sırasının üstüne koydu. Çantası yoktu. Sadece okulun verdiği birkaç defter ve kalemi vardı. Defterlerini özenle sırasının üzerine koydu. Orta halliydi derslerde, ama onun böyle olmasını sağlayan tembelliği değildi; aksine elinden geldiğince çalışmasıydı.

Okuldan eve gelmişti. Babası onu kapıda karşıladı. Ona çabuk olmasını, içerde satılması gereken bir kutu su şişesi olduğunu söyledi. Kapıda son olarak kulağına “Yolda gördüğün birine susuz olduğu için sakın bedava su verme, aksine daha da pahalıya sat... Çıkarın olmayan hiçbir şey yapma!” dedi.

Feride aceleyle evden ayrılmıştı. Her zaman gittiği sokak lambasının altına oturdu. Beklemeye başladı. Saatler geçti. Kimse su almadı. O da pes ederek kutuyu topladı. Tam o sırada yanına bir kadın yaklaştı. Suya çok ihtiyacı olduğunu, çocuklarının susuz olduğunu söyledi; yanında ise üç kutu suya yetecek kadar parası yoktu. Feride ilk başta hemen kutudan üç şişe su çıkardı. Sonra durdu ve babasının sözü adeta kulaklarında çınladı. Geri koydu suları. Kadın yalvarmaya başladı. Feride ise gözleri dolmuş bir şekilde oradan ayrıldı.

Eve geldiğinde babası yoktu. Annesi ise eskilerden kalma bir yatağın üzerinde uykuya kalmıştı. Feride kutuyu bir kenara koydu. Annesinin sırtına yaslanarak son kez de eliyle gözyaşlarını silerek uyudu. Her günü böyle geçiyordu Feride'nin. Okuldan sokak lambasına, sokak lambasından eve...

İşte büyük gün... O gün...

Feride o gün lise sınavlarına girecekti. Sınav için az da olsa içinde bir heyecan vardı. Sınava gireceği okulun kapısına geldi. Herkesin ailesi çocuğunun yanında çocuklarına bir daha, bir daha başarılar dilerken Feride de öylece onlara bakıyordu. Sınav saatine on dakika kalmıştı ki kapıdan sınıf öğretmeni girmişti. Feride; öğretmenini karşısında görünce göz bebekleri kocaman oldu, yanakları kızardı. Öğretmeni ona doğru yaklaştı, yanına gelerek usulca ona ‘çok güvendiğini, ne olursa olsun yanında olduğunu’ söyledi. Son olarak da klasik bir sonla cümlelerini bitirdi: Başarılar...

Bir sabah Feride'nin kapısı çaldı. Feride koştu, açtı kapıyı. Gelen öğretmeni idi. "Başardın!" dedi. "Sen başardın!.." Feride'nin yanaklarına yaşlar düştü. Kazandığı için değil, ona böyle güvenen, inanan, merhamet eden bir öğretmeni olduğu için sevinçten ağlamaya başladı.

Yıllar geçmişti. Feride onca yıl, her gün okuldan sokak lambasına, sokak lambasından eve adeta mekik dokudu. Ailesi ona acımadı. Babası yılmadan her gün kapıda bekledi ve her gün aynı şeyi fısıldadı kulağına... Feride kimseye merhamet etmedi. Daha doğrusu merhamet duygusunu yaşayacak bir davranışta bulunmasına izin verilmedi.

Tam sekiz sene sonra Feride üniversiteden mezun oldu. Mezuniyetinde öğretmeni en arkada onu izliyordu. Feride mezuniyet töreninden sonra evine gitti. Babası yine aynı şekilde kapıda dikilmişti. O gün kulağına bir şey fısıldamadı. Sadece ne yapması gerektiğini bildiğini, kimseye acımamasını, karşılıksız bir işe girişmemesi gerektiğini mimikleriyle anlattı.

...

Bir sene sonra...

Feride'nin odasının kapısı çaldı. İçeri giren okulun en başarılı öğrencisi Meryem'di. Feride'ye: "Öğretmenim ben sizinle konuşmak istiyorum" dedi.

Feride rehber öğretmeni olmuştu. Öğrencileri onun yanına gelip dertlerini açarlardı. Feride de onlara yardım etmeye çalışırdı. Ama kendisi bir türlü tatmin olmazdı yaptığı işlerden. Hep bir şeyler eksik gibi gelirdi ona. Meryem o gün yaşadığı bir olayı anlattı Feride'ye. Feride de öğrencisini dinledikten sonra ona yarın bir daha gelmesini söyledi. Akşam eve dönerken Feride düşüncelere dalmıştı. Neyi eksik yapıyordu? Neden tam olarak sorunlara çözüm bulamıyordu?

Babası ile annesi artık köye yerleşmişti. Feride de kendine, okula yakın bir ev kiralamıştı. Orada kalıyordu. Yatağa uzandı, düşündü. Neydi onda eksik olan?.. Tüm gece tavanı seyrederek bu düşüncede kayboldu. Sabah okula gittiğinde Meryem onu odasında bekliyordu. Feride karşısına oturdu. Meryem tam söze başlayacaktı ki Feride sözünü keserek " Meryem ben de bir şey eksik... Sanki bir duygu yok..." dedi.

Meryem ilk başta şaşırılmıştı. Feride devam etti. " Bende merhamet yok, ben bu duyguyu bilmiyorum galiba Meryem" dedi. Meryem boğazını temizleyerek söze başladı. " "Öğretmenim sizde merhamet yoksa kimde merhamet ne arasın? Hatırlıyor musunuz, Ali merdivenden düşüp bacağını incittiğinde ilk siz koşup ambulansa kadar onu kucağınızda taşıdınız, bütün gece beklediniz hastanede.

Hatırlıyor musunuz? Kışın Neşe'nin montu olmadığı için kartopu oynamadığını görünce herkesi sınıfa toplayıp 'hasta olursunuz' diyerek sınıfta bize hep birlikte oyun kurduğunuzu ya da kışın öğrenciler sınıflarda üşüyor diyerek Kerem'in öksürüğünün az da olsa geçmesi için soba aldığınızı... Siz çok merhametlisiniz öğretmenim hem de kimsenin olamayacağı kadar merhametlisiniz.”

Feride düşündükçe ağlıyor, ağladıkça kulaklarında babasının sözleri çınlıyordu.

“Tamam” dedi Meryem'e. “Sen çıkabilirsin...”

Feride eline bir kalem aldı ve kâğıda aktardı düşüncelerini:

“Merhamet insanın sonradan gördüğü ya da göremediği bir şey değildir. Merhamet her insanın fitratında, kalbinde olan bir duygu... Bunu ortaya çıkarmaktan korkma ya da çıkardığında karşılık alamamaktan... Çünkü bu duygu 'karşılıksız olduğunda' ismi merhamettir.

Baba! Ben biliyorum senin ailen seni bir çıkar için bıraktı büyüdüğün o yetimhaneye. Böyle yapmakla sana hiç merhamet etmediler. Sen de bir çıkar uğruna satılarak yaşadın tüm hayatını. Bana çıkarsız bir işe girişmemem gerektiğini her gün beynime kazıdın o fısıldayan sesinle. Senin 'çıkarsız iş' dediğin şeyler aslında merhametsizliğin belirtileriydi. Tedavisi olmayan iyi huylu bir kitle gibi... Sende de vardı bu illet, ama benden, ailemizden hep bir şeyler sakladın. Ben okul çıkışları su satarken bir sokak ötemde senin de su satıp bizim geçimimiz için çabaladığını yıllarca niye bana söylemedin? Ben bu gerçeği, her zaman merhamet duygusunu bana aşılaman ve özverileriyle gösteren öğretmenimden, geçen yaz öğrenebildim ancak. Keşke zamanında bazı güzellikleri beraber yaşayıp zorlukları seninle paylaşıydık. İçimizdeki merhamet duygularını birbirimize ve çevremize karşı açığa çıkarsaydık...”

NAZLI NAMLI 10 - D

**İLÇE HİKAYE YARIŞMASINA
KATILMIŞ ESERLERDENDİR.**

Korona Virüs Destanı

**Virüs tüm dünyayı sardı
Etrafta zombiler dolaştı
Teknolojiye alışmamız kolaylaştı
Nereden çıktın korona virüs?**

**“Evde kalın, evde kalın” dediler
Sıkıldı evde teyze ve nineler
Yasaklar başladı, sokakta hayaletler
Nereden çıktın korona virüs?**

**Bir “yarasa çorbası”yla başladı
Gitgide her yere yayıldı
Bir yakamızı bırakmadı
Nereden çıktın korona virüs?**

**Bakan Fahrettin Koca çıkageldi
Yüreğimize soğuk su serpti
Sağlık çalışanlarıyla bir oldu savaştı
Nereden çıktın korona virüs?**

**Başımızda maskeler
Ah, eski günler neredeler!
Sarılsak birbirimize hep beraber
Nereden çıktın korona virüs?**

**Sevdiklerimizi göremez olduk
Evlerimizden çıkamaz olduk
Okullarımıza gidemez olduk
Nereden çıktın korona virüs?**

**Yakınlarımızla doyasıya sarılsak
Maskesiz rahatlıkla dışarı çıksak
Artık özgürlüğe kavuşsak
Nereden çıktın korona virüs?**

**Fatmazehra Türk
10 - D**

MARYEM

Bugün günlerden salı... Eve döndükten sonra odama girdim ve masama oturdum, hiçbir şey yapmadan öylesine oturdum. Sonra en yakın arkadaşlarımdan biri olan günlüğümü açtım, sayfaları çevirdim tek tek. Yazılmış en son sayfadan sonraki beyaz yaprağa geldim. Ona, bir deftermiş gibi değil de gerçek, canlı bir arkadaşmış gibi içimi dökmeye başladım.

-Merhaba, nasılsın? Bugün sana, bir türlü cümlelere sığdıramayıp anlatamadığım canım arkadaşımı Maryem'i anlatacağım. Özellikle ona yakın insanların, ona "Maryem" değil de ""Meryem diye hitap etmelerini hiç sevmez. "İsimler özeldir, belirli sebeplerden dolayı koyulur" derdi hep. İsmi çok severdi ve ona çok bağlıydı. Annesi onu doğurduktan sonra rüyasında Hz.İsa'yı görmüştü. O yüzden kendisine Maryem isminin verildiğini anlatırdı bana. Kuran-ı Kerim'deki telaffuzu nasılsa o şekilde söylene isterdi. Kendisini Hz. Maryem'e çok yakın hissedirdi. İkisinin de benzeyen yönleri olduğunu düşünmeyi çok severdi. Hz. Maryem'in imanı, cesareti, pozitifliği ona rehber olmuştu... Başına gelen her şeye rağmen genellikle bardağın dolu tarafına bakmayı severdi:

"Mutlu olmak bir seçimdir, fakat mutlu olmayı seçenler ara sıra üzülebileceklerini akıllarından çıkarmamalı ki mutluluğu hissetsinler. Her zaman mutlu olamayacakları, bazen üzüntü ve acı duyacakları bir dünyada yaşadıklarını kabullenirlerse o zaman mutlu olma seçiminin ilk basamağını geçmiş olurlar bence." derdi. Biliyor musun, onu yakından tanımayanlar, geçmişini bilmeyenler, çok rahat bir hayata sahip olduğunu düşünürlerdi. Ben de öyle düşünüyordum! Biz onunla iyi arkadaşlık. Uzun sohbetler eder, oyunlar oynardık. Ben ona sorular sorardım. Yurt dışında büyüdüğü için merak ettiğim çok şey vardı, hem onun hakkında hem de ülkemizin sınırları dışındaki dünya hakkında. Her cevabından sonra "Ne kadar şanslısın, keşke benim de senin gibi bir hayatım olsaydı!" derdim. O da yüz ifadesini değiştirerek:

- Bunu dileme, senin çok güzel bir hayatın var, bir şeyi yaşamadan ya da onun hakkında yeterli bilgiye sahip olmadan onu isteme bence.

- Aman canım başka ne bilmem gerekiyor, yurt dışında büyüdün, gezdin, eğlendin, dil öğrendin; bundan daha iyisi mi var?

Benim söylediklerime bir süre sesiz kalıp konuyu değiştirirdi sonra. Nedenini bilmiyordum, ama onun hakkında merak etmediğim nadir şeylerden biriydi bu.

Her arkadaşlıkta olduğu gibi bazen sevindiğimiz bazen üzüldüğümüz ve nadiren küs olduğumuz günler olurdu:

Bir gün Maryem genellikle buluştuğumuz parka geldi. Doğaya âşık bir insan olduğu için yeşillikler bizim arkadaşlığımızın şahidiydi her zaman. Güneşli güzel bir gündü. Deniz muhteşem, pırıl pırıl gözüküyordu. Hafif rüzgâr esiyor, onunla beraber ağaçlar dans ediyor, kuşlar uçuşuyordu. Ama yolunda olmayan bir şey vardı. Maryem'in mutlu olması için tüm şartlar uygunken o bugün mutsuz görünüyordu. Yüzünde endişeli bir ifade vardı. Şaşırdım! Ama tepki vermeyip onun bir şeyler söylemesini bekledim. Çimenlere oturduk, biraz doğanın sessizliğini dinledik. Sonunda Maryem bir şey söyledi:

–Aramadı!

–Kim aramadı?

–Babam...

–Arayacağını mı söylemişti de unuttu?

–Arayamadı demek ki.

–İşi falan vardır, arar az sonra.

Yine sustu.

–Maryem bugün niye bu kadar dalgınsın? Niye bu kadar sessizsin?

Bir şey mi oldu?

Yine her zamanki gibi “Çok soru soruyorsun” demesi gerekirken bir şey söylemedi. Gözlerinin dolduğunu fark ettim!

–Maryem iyi misin?

–Ben sana babamı hiç anlattım mı?

–Yani, mühendis olduğunu çok iyi biri olduğunu onu çok sevdiğini söylersin. Ayrıca telefonun kapağındaki fotoğrafı, ikinizin çok benzediğinizi gösterdiği için sevdiğini...

–Babam burada değil!

–Ya nerede?

–Babam memlekette, tutuklu!

Ne zaman kötü bir şey anlatsa mutsuzluk ifadeleri arasından o hafif tebessümü belirirdi yüzünde. Ben ise şoktaydım, sonra anlatmaya devam etti:

–Biliyorsun dünyada savaşlar var. Babam da savaş sebebiyle tutuklananlardan, bizim de hayatımız güvende olmadığı için babamı bırakarak buraya gelmek zorunda kaldık.

Her zamanki gibi kısa ve öz cümleleriyle anlattı bana. Arama izni olan günlerde tutukluların aileleri birkaç dakikalığına da olsa yakınlarıyla görüşebilmeyi beklermiş. O da bekliyordu, ama bu sefer de aramamıştı babası. Bana geçmişine dair bazı şeyler anlattı, bazı kısımları kendim tamamladım. Çok fazla ayrıntı vermedi. Sıkıntıları vardı. O gün öyle geçti ve ardından pek çok gün daha... Sonunda dayanamadım. Onu üzmemek istemediğimi, ama meraktan öleceğimi belli ederek sordum:

–Maryemciğim sen nasıl bu kadar pozitif, bu kadar mutlu bir insan olabiliyorsun?

Bana uzun uzun baktı, gülümsedi. Sonra anlatmaya başladı:

– İç savaş başladığında bir süre idrak edememiştim zaten. Sonra babamın tutuklanması, ülkemizi terk etmek zorunda kalışımız, dilini, kültürünü bilmediğim, hiçbir yakınımızın olmadığı bir ülkeye geliştirmemiz, burada türlü türlü sorunlarla baş etmek zorunda kalışımız ... Hepsinin üst üste gelmesi beni çok etkiledi. Geçmişte yaşadıklarımın yanı sıra okulumda bir eğitim yuvasında da sıkıntılar yaşamak beni çok yordu.

– Nasıl sıkıntılar?

– Bazı arkadaşlarımdan sadece yurt dışından geldiğim için benden nefret etmeleri, bana hakaret etmeleri ama ben onların dilini henüz çok iyi konuşmadığım için onlara cevap veremeyişim... O sıralarda bana birisinin destek çıkmasına ne kadar ihtiyacım olsa da kimseye geçmişimi anlatamazdım. Çünkü o sıralarda insanlar iki grupta: savaş yanlısı ve karşıtı... Kimin hangi grupta olduğunu bilmiyordum, tepkilerini tahmin edemezdim. Bana daha fazla kötülük yapabilirlerdi. Onlara ayak uydurmak durumunda olmam yetmiyormuş gibi beni dışlamaları... Bir de sadece sınıf arkadaşları değil öğretmenlerin bazıları da öyleydi. Yabancı dil dersi olarak benim dilimi öğreniyorlardı! Öğretmen bile bazen takılıp bana sorardı. Seve seve cevaplardım; o zamanlar başarılı olduğum tek ders oydu. Ama son sınavda notumun düşük gelmesi, itirazıma öğretmenin bağıra bağıra cevap vermesi, bana hakaret etmesi, sınıf arkadaşlarımdan dalga geçmesi beni çok üzmüştü. O gün eve ağlaya ağlaya döndüm. Olanları anneme anlattım, ama o da hâlâ Türkçeyi çok iyi konuşmadığı için okula gidip derdimizi anlatamadı. Bu durum beni daha çok üzüyordu, annem yüzünden değil; insanların zayıf noktalarımızdan vurmalarından. O gün odamdan çıkmadım. Yatağымda gözyaşları içinde derin derin düşünüyordum. Sonunda odamdan çıktım. Annemin yanına gittim. Oturdum. “Anne! Neden bazı insanların içlerinde hiç merhamet duygusu olmadığını hissediyorum, merhamet nedir anne, insan olmak nedir, insan duygulardan ibaret değil mi, merhamet duygusu olmadan insan olunur mu, merhametsiz toplum olur mu?” diye soruları peş peşe sıraladım. Annem gülümsedi, başımı okşadı:

– Maryem, sen dedin ya zaten: merhamet bir duygudur ve duyguların belirli, kesin bir tanımı yoktur! Herkes kendince bir tanım koyar ve ona göre istediği gibi yol alır.

–İnsanlar bir duyguya anlamını vermekte farklı yol izleyebilirler, ancak her duygunun genel anlamı, tanımı yok mudur?

– Peki... Sence merhamet nedir, kimin tarafından kime gösterilir, merhamet neyi hissettirir?

– Güveni!.. Bence öncelikle insana güven hissi verir; biri sana merhamet edip bir jest yaparsa, seni anlayan sana yardımcı olmaya çalışan birilerinin olduğunu anlarsın, rahatlarsın, mutlu olursun. İyi olan herkesin bunu hissetmesini istersin ve bu sayede sen de elinde olduğu sürece diğerlerine merhamet edersin. Herkes, herkese merhamet gösterebilir. Merhamet iyi niyetle, insanın kendini iyi hissettirmek için yapılan her şey olabilir.

– Haklısın! Merhamet destek amacıyla söylenen bir söz, bir bakış veya bazen bir düşünce. Bazen de merhametli davranış fark edilemez. Örtülü anlam gibi gizli gizli, bir şeylerin altında bulunabilir. Başta söylediğim gibi merhamet anlayışı insandan insana değişebilen bir şeydir, fakat bana sorarsan bu konuda sana söyleyeceğim en önemli şey, merhametin sadece iki ayrı varlık arasında olmayacağı... Bir insan kendi kendine de merhamet gösterebilir!

– Nasıl yani?

Annem son sorumun cevabını vermedi. Orasını da sen düşün, kendin bulabilirsin cevabı dermiş gibi gülümsedi bana. Sonra kalktı gitti. Ben odama çekildim; ama bu sefer üzgün değil, düşünceliydim. Annemin dediği aklımdan çıkmıyordu. “Bir insan kendi kendine nasıl merhamet edebilir, örtülü merhamet nasıldır?” diye düşünüp durdum...

Ertesi gün okula gidince o örtülü merhameti aramaya başladım; her yerde, her ayrıntıda... Sonunda buldum! Aslında etrafım merhametle çevriliymiş! İki de en azından babamın yaşadığını bilmem! Umut edecek, tutunacak bir şeyimin olmasının başlı başına merhamet olduğunu anladım. Benim bir okulda olabilmem; okula yazılmam pek kolay olmamıştı; çünkü buradaki sistemi bilmiyorduk, ama bir şekilde karşımıza birileri çıktı ve eğitimimi aksatmadan okula başlamama çok yardımcı oldular. Okulda bana değer veren, beni seven, bana yardımcı olmaya çalışan birçok öğretmen var. Annemin dediği gibi illa bir davranış sergilemeleri gerekmiyordu, onlara her baktığımda gülümsemeleri bana huzur veriyordu. Okulumda sen varsın! Seninle tanıştım; dertleşecek, sevinecek, güvenecek bir arkadaşım vardı artık ve onu çok seviyorum. Bunların hepsi bir yerde merhamettir, bana güven ve huzur veren şeylerdir! Bunların yanında zaman zaman beni üzen, kötü şeyler de vardır. Ama annemin söylediğinden yola çıkarak onlara da çözüm buldum. O günden başlayarak artık kendime de merhamet etmeye karar verdim! Hani bir söz vardır ya “Benim benden nefret edenlerden nefret etmeye vaktim yok; çünkü ben, beni sevenlerle meşgulüm,” ayrıca onlarla da uğraşacak zamanım yok! Tabii bazen onlarla başa çıkmak zorunda kalıyorum. Oluyorum, artık onların bana zarar vermelerine izin vermeyeceğim!

Kendime merhamet edeceğim ve onları düşünmeyeceğim, sevdiğilerimi düşünmeyeceğim. Olabildiğim kadar mutlu olmaya, olaylara pozitif bakmaya çalışacağım ve elimden geldiği kadar kendime ve diğerlerine merhamet edeceğim ki bu duygu etrafıma da yayılsın. Bu da benim hayat felsefem canım arkadaşım... Maryem uzun uzun anlattı. Ben bölmeden dinledim, düşündüm. Hayat sırrını bana açıkladı, benim hayatıma da dokundu... İşte sevgili günlük!

Maryem'imi neden cümlelere sığdıramadığımı anladın mı şimdi? O çok iyi bir arkadaştı; mutlu, pozitif, cesur, merhametli biriydi. Onu çok seviyordum, seviyorum... Ondan uzakta yaşadığım için çok üzülüyorum; ama kendime merhamet edeceğim, en azından hayatımda böyle bir arkadaşım olduğu için mutlu olacağım ve şükredeceğim. Selam olsun sana merhametli arkadaşım! Ona da, sana da, bana da; uzun, mutlu, güvenli ve merhametli ömürler diliyorum.

Defterimi kapattım, yerine koydum, yatağıma uzandım. Yeni, merhametli, huzurlu ve güvenli yarını düşünerek gözlerimi kapattım. Biraz sonra rüyalar dünyasında kendimi buldum...

MERYEM KARAHANLI / 11. SINIF

***İLÇE HİKAYE YARIŞMASINA
KATILMIŞ ESERLERDENDİR.***

TÜRKÇENİN SIRLARI

Nihad Sâmi, 1907 yılında İstanbul'da doğmuştur. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi ve Yüksek Muallim Mektebi'ni bitirmiştir. 1969 yılına kadar birçok okulda öğretmenlik yapmıştır. 1969 yılında ise kendi isteğiyle emekli olarak sadece kitap çalışmalarıyla ilgilenmeye başlamıştır.

Türk edebiyatında edebiyat tarihçisi, eleştirmen ve fikir adamı olarak yerini almıştır. Kitaplarında milli şuuru daima aşlamıştır. En önemli çalışmalarından biri de Yahya Kemal'in bütün eserlerini toparlayarak bizlere kazandırmasıdır. Hazırladığı lise ders kitapları ile de öğrencilere yıllarca edebiyat dersini sevdirmiş ve zevkli bir şekilde işlemelerine yardımcı olmuştur.

"Türkçenin Sırları" kitabında; Nihad Sâmi Banarlı'nın Türkçenin güzelliklerini, inceliklerini ve ahengini ele aldığını görebiliriz. Bu kitap Türk milletinin Türkçeye karşı olan düşüncelerini iyi yönde değiştirebilecek kapasiteye sahip bir kitaptır. Türk kültürünün gelişim sürecindeki en büyük etkenlerden birinin dil olduğunun kanıtı olan bir anlatımdır.

Bu kitapta öğrendiğim ilk şey; Türkçenin bir imparatorluk dili olmasıydı. Yani büyük devletler toprakları ele geçirirken bir yandan da dillerine yeni kelimeler de almış. Türkçe Türk Milleti gibi târihin dokuz asrında, dünyanın üç kıtasına lisânî imparatorluk kurmuştur.

"Her milletin imparatorluk dili olamaz. Çünkü her millet imparatorluk kuramaz."

Sizlere kitaptan öğrendiğim bir başka ilginç bilgiyi paylaşacağım. "Ğ" ile biten birçok heceli kelimenin "uzun heceli" olduğunu biliyor muydunuz? Bunu size Yahya Kemal'in bir şiirinden örnek vererek göstermem daha iyi olur.

Adalardan yaza ettik de vedâ
Sızlıyor bağrımız üstündeki dağ
Seni hâtırlıyoruz Viranbağ

Şimdi kitabın daha önemli kısımlarına değinelim: Bir milletin ataları dillerini benimseyip Türk yapmışsa o milletin gelecek ve şimdiki nesillerinin bu dile düşman kesilmemeleri gerekir. Herkes yabancı dil öğrenme ile yanıp tutuşmakta. Ama Kaşgarlı Mahmud'un da dediği gibi:

"Türk dilini öğreniniz! Çünkü Türklerin uzun sürecek saltanatları olacaktır!"

Kitapta da bize öğütlenen önce kendi içimizde olup bitenleri bilmemiz, diğer milletler karşısında küçük düşmememizdir. Önce kendi dilimizi eksiksiz bilmeliyiz ki sonradan yabancı dilleri öğrenebilelim.

Hiçbir medeniyetin kelimeleri kendine ait olamaz, lakin kelimelere kattıkları sesler kendilerine özgüdür. Türk milleti dillerine gelen yeni bir kelimeyi Türkçeleştirmekte ustadırlar. Kelimeye yeni bir ses ve ahenk verilince kelimeye sihirli değnek değmiş gibi olur. İfade ettiği anlam âdeta müzik notalarına bulanır. Kitabımızdan birkaç örnek vermek isterim:

“Sabun” kelimesi, Latince “sapo” ve Fransızca “savon” kelimelerinden Türkçeleşmiştir. Sabun kelimesini duyunca aklımıza gelen temiz, duru ve iç açıcı ferahlığı “sapo” ve “savon” kelimelerinde duyamayız. Çünkü güzel Türkçemiz “sapo” ve “savon” kelimelerinden “sabun” kelimesini oluşturarak bize ferahlığı sunmuştur.

Kelimelerin kolay kolay ortaya çıkmadığını bilmemizde de fayda var. Bir kelime bir millet tarafından bir günde oluşturulamaz. Her kelimenin manası ve sesinde o milletin emeği de büyüktür. Kelimeler diğer ülkelerden alınmış olabilir. Fakat ince detay alınan kelimeye yeni ses ahengini verebilmektir. Bu nedenle hiçbir kelime bir günde oluşturulamaz. O kelimeyi okuduğumuzda çıkan seste o milletin temsilcisi olmalıdır.

Milletimiz Cânan, Nâzan ve Nâlan gibi kelimeleri anlamına bile bakmadan sevmektedirler. Sebebi bu tarz kelimelerin Türkçeleştirilmesi değildir. Bu kelimelerde bulunan ince-uzun “a”lardır. Bu tarz kelimeleri ne Arap ne de Acemler söyleyebilir. Bu sesi en güzel Türkler çıkarabilir. Bu nedenle de en sevilen kelimeler genelde ince “a” bulunduranlardır. Türk dili tarihinde bu sesin sevilme sebebi çok sert olan kelimelerin bile bu ses sayesinde incelenir kulağa hoş gelmesiydi.

Gelelim başka bir konuya... İstanbul Türkçesi'nin diğer şehirlerde konuşulan Türkçeden üstün görülmesi saçmalaktır. Hepsinin farklı bir özelliği ve güzelliği vardır. Bir milletin her ortamda üstün olduğu tarafı bulup sevmek ve göstermek... Esas Türk büyüklerinin yapacağı davranışlardır. Size kitabımızdan örnekler vereyim: İstanbul Türkçesi'nin büyük hayranlarından Yahya Kemal, Üsküplü; Nâbi, Urfalı ve Ziyâ Gökalp, Diyarbakırlıdır. Fakat bu kişiler İstanbul Türkçesinin hayranları ve en güzel temsilcileridir.

Türk milletini içten fethetmek isteyenler ilk olarak diline sonra da dinine saldıranlardır. Oysa Türk milletinin büyük zaferlerini dilleri ve dinleri ile kazandıklarını unutmaktadırlar.

Dilimizdeki yenilikler gibi daha nice yenilikler; onları yapan büyük kişilerin elinden çıkıp küçük insanların eline varınca bütün sihir bir anda kaybolur. Bunun sebebi küçük insanların ülkesini büyütme amacında olmamasıdır.

Dilin en önemli özelliklerinden birkaçı da ilim ve tefekkür kapılarını açan altın anahtarlar olmasıdır. İlimi bilmek için önce kendi dilimiz sağlamlaştırıp sonra farklı diller öğrenerek ilim kapılarını açabiliriz. Tefekkür için ise başlı başına önemlidir. Dilimiz ne söyler ise Allah da karşımıza onu çıkarır.

Anlatımına kitabın yazarı Nihad Sâmi Banarlı'nın şu sözleriyle son vermek istiyorum:
"Türk dilini seviniz! Çünkü Türklerin, en az geçmişleri kadar büyük geleceği olacaktır."

DEFNE DENİZ SEZGİN
10 - C

İNSANLAR

**Bazı insanlar vardır ki
Ne kalpleri ne de acıma duyguları vardır.**

**Bazı insanlar vardır ki
Hayat onlara sanki bir oyundur.**

**Bazı insanlar vardır ki
Usanmadan durmadan çalışıp dururlar**

**Bazı insanlar vardır ki
Geçtikleri yollar bile yorgundur.**

**Bazı insanlar vardır ki
Akıllarında düşünecek dertleri yoktur.**

**Bazı insanlar vardır ki
Zihinlerinin içi bir adeta okyanustur.**

**Bazı insanlar vardır ki
Dokunduğu yeri bile güzelleştirir.**

**Bazı insanlar vardır ki
Sonsuz bir baharı anımsatıyordur.**

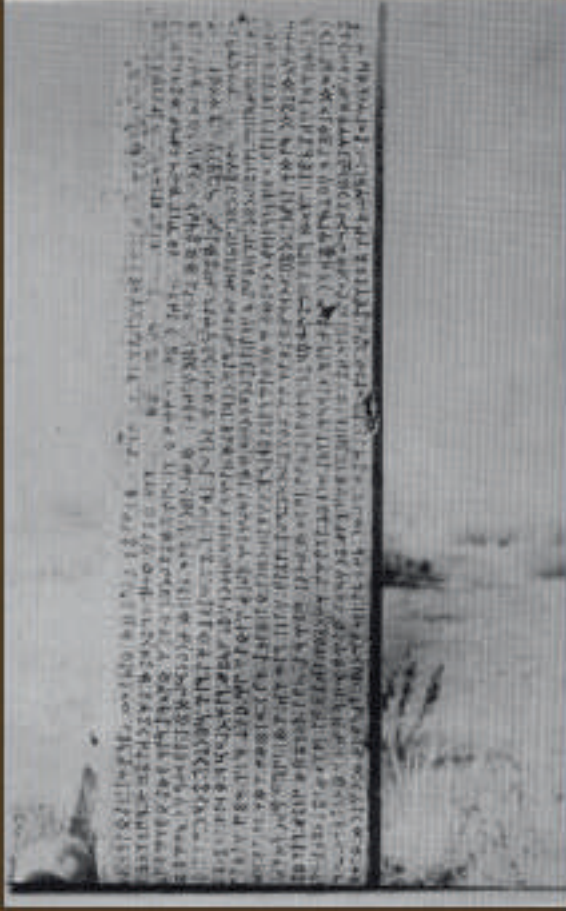
**Meryem Tek
10 - D**

Kültegin Kitabesi

Güney Yüz

Batı Yüzü

ORHUN ABİDELERİ

Göktürk Devleti'nden kalma, 7 ve 8. asra ait en eski taş kitabeleridir. Türklerin bilinen ilk alfabesi olan Orhun Alfabeti ile Göktürkler tarafından yazılmış yapıtlardır. Dönemle ilgili olarak birçok bilginin günümüze kadar taşınmasını sağlamıştı. Bu Taşlar hem maddi hem manevi bakımdan Türk dili, kültürü ve tarihinin en değerli anıtlarıdır. Türkçe'nin tarihsel süreçteki gramer yapısına bu yapının ve bu yapının değişimiyle ilgili bilgi verdiği gibi Türklerin devlet anlayışı ve yönetimi, kültürel öğeleri, komşuları ile soydaşlarıyla olan ilişkileri ve sosyal yaşantısıyla ilgili önemli bilgiler içermektedir.

Göktürk Kitabeleri, "Orhun yazıtları, Orkun Bengü Taşları, Orkun kitabeleri, Orkun Abideleri" şeklinde de adlandırılır. Göktürk hükümdarı olan İltiş Kağan'ın oğulları Bilge Kağan ve Kül Tigin'in savaşlarda gösterdikleri kahramanlıkları anlattığı gibi çok etkileyici bir hitabet üslubuna sahiptir.

Kitabelerde Bilge Kağan ve Kül Tigin Türk boylarının tarih boyunca birlik olmalarını istemekte ve Türk milletine seslenmektedir. Göktürk Yazıtlarında Türk milletinin özelliklerinden ve beraberliğinden bahsetmesi o dönemde yaşayan Türk toplulukların milli beraberliğine kadar değer verdiğini gözler önüne sermekte, aynı zamanda Bilge Kağan'ın halkı tok tutması, halkı giydirmesi ve onların refah seviyesini yükseltmeye gayret göstermesi dönem yönetimini göstermektedir.

Yazıtlarda bu abidenin sonsuza kadar kalması temennisi ile "Bengü Taşlar" denmiştir. "Türk" kelimesi, Türk milletinin adı olarak ilk defa bu Bengü taşlarda geçmektedir. Tonyukuk 716, Kül Tigin 732, Bilge Kağan eserleri 735 yılında dikilmiştir. Kül Tigin yazıtı Bilge Kağan ağırından yazılmıştır. Kül Tigin adına yazılan bu eser günümüzde hala önemini kaybetmemiştir. Tonyukuk ise Bilge Kağan'ın veziridir.

Bunlar Türk edebiyatının ilk şaheseri, Türk hitabet yeteneğinin muhteşem örneği, Türk yazı dilinin ilk belgeleridir. Yazıtlar, 1889 yılında Moğolistan'da bulunmuştur. Bu yazıtlar 11. Göktürk Kağanlığı'na aittir. Yazılış tarihleri MS. 8. Yüzyılın başlarına dayanmaktadır. Yazıtlardan Kül Tigin Yazıtı 732 yılında, Bilge Kağan yazıtı 735 yılında yazılmıştır. 1893 yılında Danimarkalı dilbilimci Vilhelm Thomsen tarafından, RusTürkolog vasili Radlof'un da yardımıyla çözülmüş ve aynı yılın 15 Aralık günü Danimarka Kraliyet Bilimler Akademisi'nde bilim dünyasına açıklanmıştır.

YÜSRA BEYAZYILDIZ
10 - A

TÜRK EDEBİYATININ ANA DÖNEMLERİ

Bir milletin dilini ve edebiyatını belirleyen o milletin tarih boyunca yaşadıklarıdır. Bu nedenle Türk edebiyatı da yaşanan tarihi olaylar ve farklı coğrafyalar çerçevesinde şekillenmiştir.

Türk Edebiyatının devrelerini toplamda üç dönemde inceleyebiliriz:

- İslamiyet'in kabulünden önceki Türk edebiyatı
- İslamiyet'in etkisiyle gelişen Türk edebiyatı
- Batı etkisinde gelişen Türk edebiyatı

A. İslam Öncesi Türk Edebiyatı

İslam öncesi Türk edebiyatının özellikleri

İslamiyet'in kabulünden önceki Türk Edebiyatı yabancı etkilerden uzak bir görünümdeydir. Türklerin Orta Asya da yaşadıkları dönemi içine alır. Türkler bu dönemde göçebe bir hayat tarzı sürdürmekteydi ve bu edebiyat, Türklerin İslamiyet'i kabul ettiği döneme kadar sürdürdükleri edebi dönemi kapsar.

Özellikleri:

- Yabancı etkilerden uzaktır.
- Başlangıcı belli değildir ve 11. Yüzyılın ortalarına kadar devam etmiştir.
- Bu dönem ürünlerinin çoğu anonimdir.
- Göçebe tarzı kültürden izler bulundurur.
- Yabancı kelimeler nadir görülür ve öz Türkçe ile yazılmıştır.
- Aşk, doğa, yiğitlik, kahramanlık, ölüm ve matem gibi konuları çoğunlukla görürüz.
- İslamiyet öncesi Türk edebiyatı yazılı edebiyat ve sözlü edebiyat olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

Sözlü edebiyat:

Bilinmeyen bir zamanda başlamıştır. 8. Yüzyıla kadar devam etmektedir. Bu dönemde eserlerin sahipleri bilinmemektedir. Yani eserler sözlü ve anonim bir haldedir. Anlatım biçimi şiidir. Konular günlük yaşamdan yakından ilgilidir. Bu dönemde Türkler göçebe bir yaşam sürdürmüşlerdir. Manihaizm, Budizm, Şamanizm gibi dinlerden izler taşır.

Sözlü edebiyat dönemi ürünlerimiz:

- **Sav: özlü söz.**
- **Sagu: ağıt.**
- **Koşuk: saz eşliğinde söylenen şiir.**
- **Destan: toplumun geçmişle ilgili olan gerçekliğe uymayan ürünlerdir.**

Bunlar dönemin sözlü edebiyat ürünleridir.

Yazılı edebiyat:

Türkçeyle yazılan ilk örnekler 6. Yüzyıla ait Yenisey yazıtlarıdır. Ancak bu yazıtlardaki metinler edebiyat açısından bir değer taşımamaktadır. Bu nedenler ilk Türk edebiyatında ilk yazılı örnekler olarak Göktürk yazıtları kabul edilmektedir. Yazılı dönem Göktürk dönemi ve Uygur dönemi olmak üzere iki döneme ayrılmaktadır.

Göktürk dönemi yazılı edebiyat:

•Edebi nitelik taşıyan ilk eser Orhun yazıtlarıdır. Bilge Kağan, Kültigin, Tonyukuk tarafından dikilen bu yazıtlarda Çinlilerle yapılan savaşlar, yaşam mücadeleleri ve gelecek nesillere öğütler bulunmaktadır. Türk adının geçtiği ilk yazılı belgelerdir.

Uygur dönemi yazılı edebiyatı:

•Bu dönemden elimize ulaşan “Irk Bitig, Altun Yaruk, Sekiz Yükme, Kalyanamkara ve Papamkara” yazılı ürünlerinde daha çok Manihaizm ve Budizm ele alınmıştır. Ayrıca Uygur dönemi eserleri Göktürk eserlerinden farklı olarak yazıt şeklinde değil, kitap şeklinde tertip edilmiştir.

Yazılı edebiyat dönemi ürünleri:

- **Göktürk kitabeleri**
- **Orhun yazıtları**
- **Irk bitig**
- **Altun yaruk**
- **Sekiz yükme**
- **Kalyanamkara ve Papamkara**

YILDIZLI GECE

*Göge bakarım bazı geceler,
Merak ederim, ne var orada, kim var
Seslenirim yukarıya, duyuyorsan beni, görüyorsan: seni seviyorum.
Her gece yaparım bunu, yıldızlı gece ne keyif!
Şehrin dışına sürerim arabamı,
Orada sadece doğa ve huzura değil, evrene de yakınım.
Heyecanla yukarı kaldırıyorum kollarımı,
Kocaman ve parlak dolunay bana gülümserken.
Çok nadir, normalde kasvetlidir ay
Heyecanlıyım, çok karanlık!
Ne sokak lambası, ne araba farı, ne de bir ses.
Saymayı bıraktığım yıldızlar parlarken etrafımdaki karanlığın aksine,
Samanyolu apaçık ortada,
Yukarı, beni cezbederek göge karışan galaksiye ulaşmak istiyorum.
İnsanoğlunun bilmediği, keşfedilmeyi beklerken
Gizemle parlayan yıldızlar, zevkle dönen gezegenler,
Ebedi galakside uçmayı dilediğim.
Bakabilir miyim bu gösterişin bedenine, ruhuna?
Geceleri bu sonsuz göge baksam belki,
Çoşkuyla koşan yıldızlardan dilesem,
Nefes kesici bir beklentiyle ulaşır mıyım uzağa, yukarıya?
Hayal edemediğim şeyler, gözlerimi kamaştıran bir patlama,
Parıl parıl parlayan enfes bir aura!*

YAREN ŞENGÜL

10 - B

DEDE KORKUT HİKAYELERİ

DEDE KORKUT HİKAYELERİ

Bu eser bize Türk milletinin örf, adet ve gelenekleri, inanış, değer yargıları, kültürü ve sosyal hayatı ile ilgili bilgi veren bir belge niteliğindedir.

1. Destandan hikâyeye geçiş niteliğinde olan bu eseri halk hikâyesi ile destan arasında bir tür olan destani hikâye diye belirtmek daha doğrudur.

2. Atasözü ve deyim niteliği taşıyan bir takım kalıplaşmış cümleler ve manzum söyleyişler sık sık tekrarlanmaktadır. Her hikâye bağımsız olmasıyla birlikte, çoğunda ortak kahraman bulunur ve her hikâyenin sonunda Dede Korkut söz alır.

3. Hikâye daha çok oğuzların, düşmanları ve insanüstü güçlerle savaşımını anlatır.

Oğuz Türklerinin İslamiyet'i yeni kabul ettikleri ve İslam dinini tam öğrenemedikleri bir zamanda geçmektedir.

4. Destan geleneğinden halk öykücülüğüne geçiş döneminin ürünüdür. Milli destan ve halk hikâyesi özelliklerini taşımaktadır. Çok az yönüyle masalı da andırmaktadır.

5. Kahramanlar çoğunlukla destan kişilerine benzemektedir. Kahramanların yüzde doksanı beyler, hanımlar ve bey oğulları gibi yüksek soydan gelirler. Kişilerin bir kısmı insanüstü kuvvete sahiptir.

6. Türklerin eski yaşam tarzları ile ilgili ayrıntıları yanında İslam dini ile ilgili özelliklerde vardır.

Hikayelerin Özellikleri:

1. Eser, bir önsöz ve on iki hikâyeden oluşur.
2. 15. yüzyılda yazıya geçirilmiştir.
3. Olağanüstü olaylarla gerçeğe uygun olaylar eserde iç içedir.
4. Azerbaycan Türkçesi ile oluşturulmuştur.
5. Eserde geçen 'Dede Korkut' meçhul bir pir ve ozandır.
6. Eserin yazarı belli değildir.
7. Hikâyelerin konuları; aşk, yiğitlik göstergesi, kahramanlık, boylar arasındaki savaşlardır.
8. Nazım ile nesir iç içedir.
9. Türklerin eski yaşam tarzları ile ilgili ayrıntılar yanında İslam dini ile ilgili özellikler de vardır.

DEDE KORKUT HİKÂYELERİNDEN BAZILARI:

Kazılık Koca Oğlu Yiğengin Destanı:

Karakterler: Bayındır Han, Bayındır Han'ın veziri, Kazılık Koca, Düzmürd Kalesi'nin Tekfuru, Yiğenek Oğlan.

Geçtiği yerler: Oğuz Türklerinin vatanı, Karadeniz kıyısındaki Düzmürd Kalesi.

Konusu: Kazılık Koca, Bayındır Han'dan Düzmürd Kalesi için sefer izni ister.

Ancak gittiği seferde tutsak alınır. Sefere gittiği sırada bir yaşında oğlu vardır. 16 yıl sonrasında Yiğenek Oğlan, babasını kurtarmaya gider. Kaleden babasını esirlikten kurtarır.

Basat'ın Tepegözü Öldürdüğünün Destanı:

Karakterler: Aruz Koca, Aruz Koca'nın oğlu (ilerde ismi Basat olacak), aslan, Dedem Korkut, çoban, peri kızı, Bayındır Han, Tepegöz.

Geçtiği yerler: Oğuz Türklerinin vatanı, Oğuz Türklerinin yaylası, oba.,

Konusu: Oğuz Türklerine bir saldırı yapılır, fakat düşmanlar bir karışıklık yaratıp kaçarlar. Bu sırada Aruz Koca'nın oğlunu bir aslancık kaçıır. Aradan yıllar geçer ve oğlunu bulur. Çocuğunun ismini Başat koyarlar. Bir gün oba yaylaya gittiği zaman bir çoban ile peri kızı birlikte olur. Bunun sonucunda bir yaratık dünyaya gelir. Tek gözü olduğundan dolayı bu yaratığa Tepegöz derler. Peri kızı ilerleyen zamanlarda Tepegöz'e bir yüzük takar. Bu onun yaralanmasını engeller. Bunu fırsat bilen Tepegöz eşkıyalığa başlar. Her evden bir hizmetçi alır. Sıra Basat'a gelir. Basat, kendine güveni ile Tepegöz'ü gözünden öldürür.

Beğil Oğlu Emren'in Destanı:

Karakterler: Bayındır Han, Beğil Bey, Kazan Bey, Kâfirler, Cebrail, Emren, Dedem Korkut.

Geçtiği yerler: Oba, sınır

Konusu: Oğuzlara bir yıl haraç olarak altın, gümüş gelmek yerine at, kılıç ve çomak gelir. Beğil, çok yetenekli bir avcı ve yiğit bir insandır. Bundan dolayı sınırı koruması için Beğil gönderilir. Geyikleri avlarken ayağı kırılır. O halde güç bela obasına varır. Düşmanları bunu fırsat bilip obasına saldırma hazırlığına girer. Bunu duyan Beğil hüzünlenir. Oğlu bunu görüp babasının yerine savaşmaya karar verir. Oğlan kavgada yenilir. Çocuk, Allah'a yalvarır. Allah, Cebrail'e "Bu kuluma kırk yiğidin gücünü verdim" der. Bu sebepten dolayı onları yerden yere vurur. Dedem Korkut gelir ve ona isim olarak "Begü oğlu Ermen olsun" der.

Uşun Koca Oğlu Segrek Destanı:

Karakterler: Uşun Koca, Egrek, kafirler, Segrek, Segrek'in hanımı,
Geçtiği yerler: Gökçedeniz.

Konusu: Oğuz devrinde iki oğlu olan Uşun Koca isimli bir beyin iki oğlu vardır. Birisi Egrek, diğeri Segrek. Egrek hayatı boyunca hiç cenk etmediğinden dolayı ondan ailesi hep yakınırdı. Bir gün cenk etmeye karar verir. Adamları ile birlikte kâfirlerin üzerine yürürler. Fakat yenilirler ve Egrek esir alınır. Bunu duyan Segrek dayanamaz, kardeşini kurtarmaya gitmek ister. Anası ile babası izin vermek istemezler. Bundan dolayı hemen evlendirilir. Gerdek gecesi hanımı ile arasına kılıç koyar "Ağabeyimin yüzünü görmedikçe bana gerdek haram. Beni bir yıl bekle, gelmezsem başkasına var." der. Kâfirleri yener ve kardeşini kurtarır. Döndüklerinde çiftte düğün yaparlar.

Solur Kazan'ın Tutsak Olup Uruz'un Onu Tutsaklıktan Kurtardığı Destanı:

Karakterler: Kazan Han, Trabzon Tekfuru, düşman askerleri,
Bayındır Han

Geçtiği yerler: Oba, Tuman Kalesi.

Konusu: Kazan Han, Trabzon Tekfuruna sefere gider. Ancak tutsak alınırlar. Kazan Han'ın oğlu büyür. Babasını Bayındır Han sanıyordur. Gerçeği öğrendiğinde duramaz ve babasını almaya gider. Ancak savaşçı olarak değil, tüccar olarak girerler. Babasını kurtararak obalarına geri dönerler.

Dış Oğuz'un İç Oğuz'a Asi Olup, Beyrek'in Öldüğünün Destanı:

Karakterler: Kazan Han, Dış Oğuz beyleri, Aruz Emen, Beyrek
Geçtiği yer: Tam anlayamadım.

Konusu: Bir gün Kazan Hanın evi yağmalanır. Sonrasında Dış Oğuz beylerinden Aruz Emen ve Kalan Beyler "Biz neden katılmadık?" diye Kazan Han'a düşman olurlar. Beyrek'i de çağırırlar onunla beraber olması için. Beyrek, onlarla beraber olamayacağını, Kazan Han'dan çok ekmek yediğini söyler. Bunun üzerine onu öldürürler. Anası ve babasına ölüm haberi gidince aile deli divane olur. Kazan Han bunu duyunca yedi gün ağlar. Sonrasında hep birlikte Dış Oğuzlara harbe giderler. Aruz Bey ile Kazan Han kapışırlar. Kazan Han, Aruz Bey'i öldürür. Bunun üzerine bütün Dış Oğuz beyleri, Kazan Han önünde diz çöküp biat ederler, af dilerler, Kazan Han hepsini affeder.

YAREN ÖZEN

10 – B

ÖĞRETMEN

Hatay da kış, her zamanki gibi çok çetin geçiyordu. İnsanlar evlerindeki küçük sobalarla ısınmaya çalışıyordu. Nefesleri bile havaya sıcak geliyor, ağızlarından buhar çıkıyordu. Hayat şartları ne kadar da zordu hele bu devirde. Parasızlık kötüydü, insanlık kötüydü.

Neyse ki Selman Öğretmen çok iyiydi. Yetiştirdiği öğrencilerinde öyle olacağını umuyordu. Çok da fedakârdı. Öyle ki kışın her sabah erken kalkar, köy okuluna kadar karlarda yürür ve öğrencileri için sobayı yakardı. Bu soğukta öğrencilerinin köyden ilçeye kadar yürümesine gönlü razı gelmedi ve büyük şehirdeki tanıdıklarından arayıp yardım istedi. Yardım istedikten 1 hafta sonra araba gelmişti, geriye sadece bir şoför bulmak kalıyordu. Onu da bulunca her şey tamamlanacaktı. Artık yavrucakları karda velileriyle birlikte yürümeyeceği için mutluydu Selman Öğretmen. Şoför de bulunmuştu, kahvehanedeki dayılardan biri tüm gün boş boş oturmaktan sıkıldığını söyleyip hemen atladı. Bugün çocuklar ilk defa büyük şehirden gelen araba ile okula geleceklerdi. Selman öğretmen her zamanki gibi erkenden okula gelip sınıfın sobasını yaktı. Diğer sınıfın sobasını da Gencer Öğretmen yakıyordu. Zaten okulda iki öğretmen vardı. Okul iki gözlü bir ev gibi olduğu için sıkıntı olmuyordu.

Öğrenciler nihayet okula gelmişti. İki genç öğretmen de yavrucakların arabadan inmesine yardım etmişti. Herkes sırasıyla kapının önündeki eski paspasta ayakaltlarını siliyordu. Bütün öğrenciler içeri girdikten sonra öğretmenler de içeri girdi. Her iki öğretmende kendi sınıfına gitti. Selman Öğretmen içeri girer girmez bütün öğrencileri ayaklanmıştı. Sınıfın hepsi tek bir yaştan değil, 7-10 yaş arasındaki çocuklardan oluşuyordu. İçlerinde kız ve erkeklerin bulunduğu yirmi kişilik bir sınıftı. Köylüler bütün çocuklarını okula göndermiyordu neticede. Selman Öğretmen el işaret ile çocuklara oturmalarını söyledikten sonra öğretmen masasına oturup yoklamayı aldı. Yavaş yavaş alırdı yoklamayı. Her ismini söylediği kişi ile konuşur bir derdi olup olmadığını sorardı. Öyle ki bunu her gün yaptığı için bazı öğrencileri bundan rahatsız olmuş, ama öğretmenlerine duydukları saygıdan dolayı bunu söylememişlerdi. Pek tabii, Selman Öğretmen bunu söylemelerine gerek kalmadan anlamıştı. Nasıl anlamasın? Çok dikkat ederdi öğrencilerinin yüz ifadelerine, mimiklerine. O gün anlatmıştı öğrencilerine, onları ne kadar değerli gördüğünü. Çocuklar bu durum karşısında hem çok şaşırılmış hem de çok mutlu olmuşlardı. Selman Öğretmen onlara çok kıymetli olduklarını hissettirmişti.

O günden sonra sanki her gün sınıf daha da bir aile gibi olmuştu. Tabii ki, bu Selman Öğretmene ayrı bir mutluluk veriyordu. Her şey yolunda giderken günlerden bir gün öğrencilerinden biri olan Mustafa okula gelmemişti. Daha yavrucaklar servisten inerken fark etmişti Selman Öğretmen. Garipsedi bu durumu. Öğrencileri senede en fazla 2-3 gün devamsızlık yapardı. Kaldı ki Mustafa 2. Dönemin başında katılmıştı ailelerine, fakat bugün 6. gün devamsızlığını yapmıştı. Selman Öğretmen okul bitince Mustafa'nın kaldığı Çocuk Esirgeme Yurdu'nu arayacağını aklına yazmıştı.

O gün dersler bitmişti. Selman Öğretmen çok dalgındı, endişeliydi. Belki de abartıyordu. Geçmişinin yaraları tazeydi... Düşündükleri onu boğuyordu. Rahatlamak için kravatını gevşetti ve Mustafa'nın kaldığı Çocuk Esirgeme Yurdu'nu aradı. Telefon açılmadığında endişesi iyice artmıştı. Yurda gitmek için hareketlenmişti, vazgeçti. Sağlıklı düşünemediğinin farkındaydı. Geçmişini yaşamının her anında önüne çıkıyordu. Artık bundan bıkmıştı. Abarttığını düşünerek evine gitti. O yatağında huzursuzluktan uyuyamazken Mustafa da açlıktan uyuyamıyordu.

Sabah olduğunda çocukların arasında Mustafa da vardı. Selman Hoca bu duruma çok sevinmişti. Okul yine bitmişti. Fakat şoför 20 dakika kadar gecikeceğini söylediği için Selman Öğretmen bu durumu değerlendirmek isteyip Mustafa ile konuşmaya karar verdi. Diğer çocukların da ayrımcılık yapıldığını düşünmemeleri için her hafta biri ile özel olarak konuşacağını onlara önceden söylemişti. Mustafa ile öğretmenler odasına geçmişti. Gencer öğretmen sınıfında olduğu için yalnızlardı. Selman Öğretmen konuşmaya başladı: "Mustafa, evladım dün neden okula gelmedin?"

"Şey... Öğretmenim... Biraz hastaydım, görevli abla gelmeme izin vermedi." Selman Öğretmen bir şeylerin daha farklı olduğunu düşünerek Mustafa'nın ağızını aramaya karar verdi.

"Ne kadar da iyi bir ablaymış o, seviyor musun onu?"

"Evet, öğretmenim" dedi Mustafa gergin bir ses tonuyla. Selman Öğretmen bunu hemen fark etmişti.

"Mustafa, yalan söylemenin ne kadar kötü bir şey olduğunu sınıfta anlatmıştım değil mi?"

"Evet, öğretmenim anlatmıştınız."

"O zaman neden bana yalan söylüyormuşsun gibi geliyor Mustafa?"

"Öğretmenim..." deyip durdu Mustafa. Göz pınarları ıslandı.

"Söyle oğlum..." dedi Selman Öğretmen dolu dolu sesiyle. Mustafa ise ağlayarak bağırdı:

"Açım... Çok açım öğretmenim..." Selman Öğretmen sorgulamayı bırakıp Mustafa'nın başının üstünden öperek çantasındaki öğle yemeğini Mustafa'ya verdi.

Mustafa sorgusuz sualsiz önüne konulan yemeği midesine indirmişti. Yemeği bitirdiğinde aklına gelen gerçek ile yüzü kızarmıştı. Kendi doymuştu, ama öğretmeni aç kalmıştı. Mustafa bunu dile getirdiğinde öğretmeni sorun olmadığını kendisinin de tok olduğunu söylemişti.

“Söyle bakalım Mustafa neden açtın? Yurtta yeterince yemek vermiyorlar mı?”

“Hayır, öğretmenim veriyorlar; ama yenilecek gibi değil patatesler kabuklu, soğanlarda pişmemiş oluyor. Bazen kendimizi yemek için zorladığımızda hasta oluyoruz. Dün de bu yüzden okula gelemedim. Aşçımız çok kötü. Müdürümüz de öyle...”

“Peki, başka bir şey var mı?”

“Yok öğretmenim.”

“Tamam, evlat sen merak etme ben ilgileneceğim” dediği sırada korna sesi duyulmuştu.

“Hadi gidelim, artık servis geldi.” Mustafa servise bineceği sırada arkasını dönüp:

“Teşekkür ederim öğretmenim.”

“Rica ederim evlat.”

“...”

Aradan bir ay geçmişti. Selman Öğretmen bu meseleyi de halletmişti. Yurdun müdüründen aşçısına kadar tüm personeller değişmişti. Mustafa'ya sık sık bir derdi olup olmadığını soruyordu. Mustafa da mutluydu yeni düzeninden. Selman Öğretmen bu olaylar tazeyken Gencer Öğretmene de anlatmıştı olayları, ondan da yardım istemişti. Gencer Öğretmen kabul etmiş; fakat neden bu kadar ilgili olduğunu sormayı da ihmal etmemişti. Selman Öğretmen de başlamıştı geçmiş yarasını anlatmaya.

“Bende küçükken esirgeme yurdunda kalıyordum. Her günümüz bir öncekinden de beterd. Dayak yerdik müdürden, temizlikçiden, aşçıdan hepsinden... O zamanlarda 9 yaşındayım, işte. Bir gün okula gittiğimde kolum çok ağrımıştı, morarmıştı. Bahtiyar Öğretmenim bunu bir şekilde fark etti, sonra çıkışta beni yanına çağırdı, anlat dedi. Ben de ne var ne yoksa anlattım.”

Gözleri dolmuştu Selman Öğretmenin ha ağladı ha ağlayacaktı. Gencer Öğretmen de öyleydi. Derin bir nefes alıp anlatmaya devam etti Selman Öğretmen.

“Öyle bir merhameti vardı ki, hiçbir şeye kıyamazdı. Ben anlattıkça ağladım o da ben ağladıkça ağladı. Anlatmamı bitirince bana öyle bir sarıldı ki ilk defa kendimi yetim hissetmedim. Tabi Bahtiyar Öğretmenimin çevresi de dolu... Hâkim, doktor, polis... Hemen bir telefon ile halletti bütün sıkıntılarımı.”

Yaşlı gözler ile sordu Gencer Öğretmen:

“Sen de bu yüzden mi öğretmen oldun.”

“Evet, hep Bahtiyar Öğretmenimi örnek aldım. Onun gibi, birinin hayatına dokunmak istedim. Belki o benim hayatıma dokunduğunun farkında değildi, ama baksana bana şu an bir mesleğim var onun gibi, iyi bir eğitimciyim ya o olmasaydı ne olurdu bana? Büyük bir ihtimalle bir baltaya sap olmaz ya da yediğim dayaklar yüzünden ölür giderdim. Cenazemi kaldıran bile olmazdı. İşte bu yüzden çocukların üstüne bu kadar çok titreyip onlarla bu kadar çok ilgileniyorum. Mustafa'nın olayını bile öğrendiğimde kendime çok kızmıştım. Nasıl fark edemedim diye. Çok geç kalmıştım. Her şeyden önce onlar bana emanet... Öğretmenlik sadece ders anlatmak ile olacak iş değil. Ben bu yavrucaklara yardım edemezsem ne anlamı kalır öğretmenliğin. Diğer meslekleri bilmem ama öğretmenlik o kadar kutsal bir görev ki... Bir sürü çocuk yetiştiriyorsun. Seni örnek alıyorlar senin gibi olmak istiyorlar. Haksız mıyım?”

Gencer Öğretmen cevap verdi:

“Değilsin... Merak ettim şu Bahtiyar Öğretmeni, ben de tanışmak istiyorum.”

“Tamam. Çıkışta gideriz.”

“Arayıp sormayacak mısın müsait olup olmadığını?”

“Hayır, benim öğretmen olduğumu göremeden vefat etti.”

ALEYNA NUR TAŞKIN

10 – C

MASAL -İNCİ PERİ-

Evvel zaman içinde
Kalbur saman içinde
Develer tellal iken
Sinekler berber iken
Ben annemin, babamın beşiğini
Tıngır mıngır sallar iken
O yalan bu yalan...
Fil yuttu bir yılan, bu da mı yalan...

Bir zamanlar yaşlı bir adam varmış. Bu yaşlı adam dağların eteklerinde, bir ormanın yanında, küçük kulübesinde torunu ile beraber yaşarmış. Oğlu ve gelini geçen senelerde öldüğü için 8 yaşındaki bu küçük torununa elinden geldiğince kendisi bakıyormuş. Torunu da öyle tatlı bir çocukmuş ki her gören, gözlerini alamıyormuş. Yüzü nur gibi parlıyormuş bu çocuğun. Yaşı küçük olsa bile büyük babasının kendisi için çırpınışlarını görüp haline çok üzülmüyormuş, bu yüzden büyük babasına çok yardım ediyormuş. Yaşlı adam torunuyla her kasabaya indiğinde herkes bu tatlı çocuğun yardımseverliğini övüyormuş. Herkesin ağzında bu çocuk dolanıyormuş.

Günlerden bir gün bu çocuk bir hastalığa yakalanmış. Hastalık çok hızlı ilerliyormuş. Çocuk bir haftada o kadar çökmüş ki artık yemek yemiyor, gözlerini zor açıyor, yürümekte bile zorlanıyormuş. Bu olanları gören büyük babası çok üzülmüyormuş. Torununun böylece ellerinin arasında eriyip gitmesi onu mahvediyormuş. Yavaş yavaş kış yaklaşıyormuş. Yaşlı adam mecburen ormana odun toplamaya gitmiş. Gitmeden önce torununa güzel bir çorba yapmış kendi elleriyle içirmiş ona, her ne kadar torunu çorbayı çerken zorlansa da. Yaşlı adam yaşının vermiş olduğu bitkinlikle çok sık yoruluyormuş. Yaklaşık yirmi dakikada bir, bir ağacın altına oturup soluklanıyormuş. Yine ağacın dibine oturduğu bir sırada sesli sesli düşünmeye başlamış. Ağzından şu cümleler çıkıvermiş:
-Yahu ne olacak bu çocuğun hali? Tedavisi de çok para, nereden bulacağım ben bu parayı? İki üç yıl çalışsam, ancak parayı denk ederim; ama çocuk da o kadar dayanamaz ki. Ne yapacağım şimdi ben? Bu sözcüklerin ardından gözyaşları bir bir dökülmeye başlamış yaşlı adamın gözlerinden. O sırada bunları işiten bir peri, yaşlı adamın dediklerinden çok etkilenmiş olacak ki hemen yaşlı adamın yaslandığı ağacın kovuğundan fırlamış. Yaşlı adamın başının dibinde uçuyormuş. Yaşlı adam ilk başta hiç fark etmemiş. Ellerini yüzünden indirdiği bir vakit, yanında yeşil bir şeyin uçtuğunu görmüş; ama gözleri yaşla dolu olduğu için tam seçemiyormuş ne olduğunu.

Hemen gözyaşlarını silmiş kolunun elbisesiyle. Şimdi görüyormuş görmesine; ama çok şaşırılmış. Yemyeşil çok güzel kanatlarıyla havada süzülen, küçük bir insanı andıran bir şey duruyormuş karşısında. Buna şaşırarakla beraber az da olsa korkmuş, sonuçta bu yaşına kadar hiç böyle bir şeyle karşılaşmamıştı yaşlı adam. Kendini korkudan dolayı hemen geri çekmiş, uzak durmaya çalışıyormuş bu şeyden. Peri onun korktuğunu anlayınca o ince sesiyle tatlı bir tonda yaşlı adama seslenmiş: -Korkma bey amca, ben sana zarar vermem. Sana yardım etmek için buradayım. Az önce söylediklerine kulak misafir oldum da dayanamadım, yardım etmek istedim.

-Yahu şu güçlü hastalığa sen mi yardımcı olacaksın?

-Anlıyorum seni, anlaşılan daha önce hiç periyle karşılaşmamışsın.

-Peri m? Ne bileyim ben, peri nedir ne iş yapar?

-Ben sana kısaca anlatayım amca. Biz periler insanların en zor zamanlarında yanlarına geliriz. Bizim dediklerimizi yapanlar genellikle muradına kavuşur, her ne kadar ilk başta inanmasalar bile.

-Ya öyle mi diyorsun? Pek sen benden ne yapmamı isteyeceksin?

-Şimdi o kısma geliyorum. Bugün güneş batmadan önce bu ormanın sonuna gideceksin. Güneş batarken gördüğün ilk anda, yerdeki yaprakları toplayacaksın. Şöyle 5-6 avuç toplasan yeterli, ama sakın unutmayasın ha güneş batmadan yaprakları toplaman lazım. Ha bir de unutmadan, ormanın yanındaki dereden bir kova su alacaksın yanına. Eve gidene kadar bu su ile sohbet edeceksin; hatta onu öveceksin, ne kadar çok översen o kadar faydası olur torunun için. Evine vardığında saat tam gece 11'de bu yaprakları ormanın yanındaki dereden aldığın su ile beraber kaynatacaksın. Su kaydığı ilk vakitte onu alacaksın yapraklarını bir kenara ayıracaksın. Suyu ise altı parçaya böleceksin. Torunun iki gün boyunca bu sudan başka hiçbir şey yemeyecek, içmeyecek; ama geriye kalan günlerde ne isterse yiyebilir. Günde üç defa bu sudan ona içireceksin. Merak etmeyesin; suyun tadı çok lezzetlidir, torunun bunu çok sevecek; hatta iki günün sonunda iştahı artacak, yavaş yavaş toparlanmaya başlayacak.

Gelelim yapraklara... Yaprakları evindeki sobaya dolduracaksın, üzerlerine biraz şeker dağıtacaksın, zaten yapraklar kendiliğinden yanmaya başlayacak. Bu yapraklar hem çok uzun süre yanacak, sizi sıcak tutacak hem de eve güzel kokular yayacak ve bu koku torununa fayda sağlayacak. Bir haftanın sonunda sobayı açtığında sobadan altınlar dökülecek. İşte bu kadar... Hiç de zor değilmiş değil mi? Bunları yaparak bir şey kaybetmezsin amca, benden sana tavsiye, torunun daha kötü olmadan bu dediklerimi yap, ama sakın bu yapacaklarından torununa bahsetme; ancak bir haftanın sonunda anlatabilirsin. Hem bunları yaparsan doktora gitmeye gerek kalmayacak torunun kendiliğinden iyileşecek. Yaşlı adam düşünceye dalmış.

Perinin söyledikleri ona hiç inandırıcı gelmiyormuş, ama perinin de dediği gibi, bu saatten sonra bunları yaparak kaybedeceği hiçbir şey yok gibi görünüyormuş yaşlı adama. En sonunda kendi içinde yaşadığı kararsızlığın sonuna gelmiş ve kabul etmek istemiş. Demiş ki:

-Tamam, peri. Kabul ediyorum, yapacağım dediklerini; ama hele bir olmasın dediklerin, benden çekeceğin var. Peri de ona cevaben:
-Kabul etmene sevindim bey amca. Bir hafta sonra göreceksin dediklerim olmuş mu olmamış mı... Sana tavsiyem hemen yola koyulmalısın, çünkü çok vakit kaybettik, güneşin batmasına az kaldı. Eğer beni bulmak istersen yine bu ormana gelip üç kere "İnci" demen yeterli olacak. Haydi bekleme, hemen uzaklaş buradan. Yaşlı adam vaktin bu kadar ilerlediğini peri söyleyince fark etmiş. Periye cevap bile vermeden oradan uzaklaşmış ormanın sonuna kadar koşmaya başlamış.

İlk dereeden su almakla işe başlamak istemiş. Tam yanına bir kova almadığı aklına gelmiş ki bir de ne görsün derenin kenarındaki kayanın üzerinde bir kova var, hemen kovayı kaptığı gibi dereeden su almış. Kovanın kenarındaki "İNCİ" yazısı da ilgisini çekmedi değilmiş. Perinin dediği şekilde ormandaki bütün işlerini bitirmiş, eve doğru ilerlemiş. Başlamış elinde taşıdığı suyla konuşmaya önce halin hatırını sormuş suyun. Sonra da başlamış övmeye: "Senin kadar güzel bir su hayatımda hiç görmedim. Seni görünce kendimi, şırıl şırıl akan şelalelerin yanında gibi hissediyorum kendimi" ve övgülerin daha incelerini saymış suya.

Sonunda eve varmış. Saat 11 olana kadar torununun başında beklemiş, biraz onunla sohbet etmiş; ama torunun hali hal değilmiş, gittikçe kötüleşiyormuş. Sonunda saat 11'e gelmiş. Önce suyu kaynatmış, sonra altı parçaya ayırmış. Yaprakları sobaya dikkatlice doldurmuş üzerlerine de bir güzel şeker serpmiş. Sahiden perinin dediği gibi yapraklar kendiliğinden yanmaya başlamış. Bu, yaşlı adamda ümit uyandırmış torununun iyileşeceğine dair.

İki gün boyunca torununa sadece bu sudan içirmiş. Torunun iştahı açılmış bu iki günün sonuna doğru. Torunundaki bu gelişmeler yaşlı adamı çok sevindiriyormuş. Öyle ya da böyle altıncı güne gelmişler torunu daha iyiymiş; ama hala yataktan kalkamıyormuş.

Yaşlı adam perinin dediklerini hiç aksatmadan yerine getirmiş bu altı günde; ama beklediği sonuçları alamamış. Çok sinirlenmiş periye. Gece olmuş ve yaşlı adam yatağına geçmiş. Yatmadan önce de karar vermiş, yarın perinin yanına gidip ona bir güzel kızacakmış. Sabah olmuş yaşlı adam hemen yatağından fırlamış. Tam kulübeden çıkacakmış ki torununun sesini duymuş:

"Büyük Babacığım nereye gidiyorsun? Kahvaltı hazırlamıştım beraber yeriz diye. Bir işin varsa yardım edeyim, birlikte yapalım."

Yaşlı adam bunları duyunca olduğu yere yığılı vermiş. Sevinçten hüngür hüngür ağlıyormuş. Hemen torununa sarılmış, bağına

basmış. Bu güzel sarılma bittikten sonra torununa hemen bir yere gidip geleceğini, bir yere uğraması gerektiğini söylemiş ve kulübeden ayrılmış. Ormanın yolunu tutmuş tam ormanın ortasına geldiğinde üç kere "İnci" demiş ve güzel mi güzel peri karşısına çıkmış.

Yaşlı adam ağzına hangi iltifat sözü geliyorsa onu sayıyormuş periye. Mutluluğunu nasıl dile getireceğini bilemiyormuş yaşlı adam. Son olarak 6 defa teşekkür etmiş olmasına rağmen tekrar tekrar teşekkür etmiş periye:

"Sen olmasan ben ne yapardım" diyerek. İnci Peri ona "Haydi git torununla beraber vakit geçir, onu özlemişsindir" demiş.

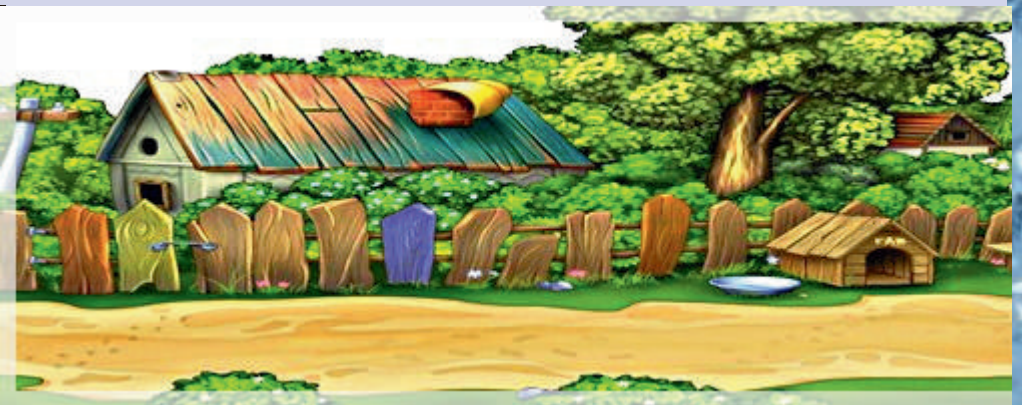
Yaşlı adam periye kafa sallamış, mutluluk gözyaşlarını silerek eve doğru yürümeye başlamış ki İnci Peri:

"Sobayı açmayı unutma sakın." demiş. Yaşlı adam ona "tamam" diyerek karşılık vermiş ve yoluna devam etmiş. Evine varınca torunu ona kapıyı açmış. Hemen sobanın yanına gitmiş yaşlı adam, sobanın kapağını açınca sobadan altınlar dökülmüş torunu bunu görünce çok şaşırılmış. Büyük babasına ne olduğunu sormuş. Büyük babası her şeyi ona kahvaltıda anlatacağını söylemiş. Beraber bir güzel kahvaltı yapıp sohbet etmişler. Torunu olanlara çok şaşırılmış; ama bir yandan da çok mutlu olmuş. Yarın sabah birlikte İnci Peri'yi ziyaret etmeye karar vermişler.

Bundan sonra da mutlu mesut yaşayıp gitmişler. Bu masal da böyle bitmiş.

Gökten üç elma düştü; biri bana, biri dinleyenlere, diğeri de bütün iyi insanlara.

REYHAN YILMAZ, 9. SINIF

EN BÜYÜK KAPI

Yıl 2020...

İnsanlık ve dünya patlamaya hazırlanıyor. Sanki tüm insanlığın toplumsal ve bireysel tüm dertleri soluduğumuz havaya karışıyor. Hala bir parça mutluluk duygusu var, ama o mutluluk duygusunun bile en yakın zamanda biteceğini sanki geleceği görme yeteneğimiz varcasına biliyoruz ve çoğunlukla tahminlerimizin doğrulandığı tek nokta bu. Hayal ettikten sonra üzölmeye başlayan bir nesliz biz. Öylece bakıyoruz. Bu çağda ayakta kalabilmenin çaresini duygusal değerlerimizi yok sayarak yapabileceğimizi sanıyoruz. Kendini tam gerçek haliyle belirtip duygu ve düşüncelerini tam haliyle belirten kişi enayi oluyor. Saçma saçma stratejiler, hamlelerle satranç tahtasındaymışız gibi yaşamayı meziyet sanıyoruz. Kimse içindeki duygularını belirtmiyor. Bir şey istemiyor, isteyemiyor. Herkes karşısındaki robotmuş gibi onun istatistiklerinden kılavuz çıkarmış adım attığını zannediyor. Hal böyle olunca insanlık içine duygularını bastırmış, her an patlayabilecek olan bozulmuş saatli bombaya dönüşüyor. Ayarlar bozuluyor ve dünya göremediğimiz ama hissedebildiğimiz alevlerle donanıyor.

Bunca karmaşanın arasında ayakta kalmaya çalışan her daim gülmeye çalışan gençlerimiz var bir de. İşte onlardan biri Asya'ydı. Asya 16 yaşındaydı. İki kardeşten birincisiydi. Yaklaşık yedi aydır malum virüsten dolayı yarı sosyal bir hayat yaşıyordu. Çoğunlukla tutunabildiği yerler sosyal medya, internet, oyunlar ve benzeriydi. Çünkü orada yaşayamadığı hayatı yaşıyordu. O küçük ekran ona ikinci bir hayatı sunuyordu. Orada gülüyordu, eğleniyordu, toplumsal dayanışmalara katılıyordu, bilgi öğreniyordu. Her türlü alan vardı ona göre. Onu iyi etkileyen yönleri olduğu gibi kötü etkileyen yönleri de vardı tabii. O da bunun farkındaydı. Kendini küçük bir ekrana bağlayarak basitçe bir hayat yaşamak kendini pasif hissettiriyordu. İşe yaşamak istiyordu, ama çekingendi. Kendini ifade edemediğinden adım atamıyordu. Derdini diğer insanların dertleriyle kıyaslayınca kendini daha kötü hissediyordu. Çünkü onun dertleri abartılacak gibi değildi ona göre. Ne zaman üzölse "Üzöldüğüm şeylere bak. Ne kadar nankör ve güçsüzüm" diyordu. Çoğu zaman ağlamayı değil, güçlü gözökmeyi istiyordu. Telefon dışındaki hayatında boğuluyordu. Daha çok insanların dertlerini dinlemek onu boğan şeydi. Geleceği hakkında ön yargılı olmasına neden oluyordu. Kötü şeyler düşünmek istemiyordu. İyi nedenler bulup bir şekilde öyle mutlu olmak istiyordu. Ona göre dertleri dert yapan kişinin kendisiydi. Kişinin öyle kabul etmesiyle oluyordu.

Bir gün Asya İnternet’te dolaşırken bir soruyla karşılaştı. Soru şuydu: “Allah’a güveniyor musunuz?”. Asya bunun üzerine epey düşündü. Bu soru onu çok etkilemişti. Sonuçta her şeye kadir olan, en büyük olan, “ol derse olur” olan bir Allah’ımız vardı. O halde sığınmamız gereken tek çözüm o değil miydi? Bunca zaman Allah’ın bu özelliklerini biliyordu da niye bu karmaşık düşüncelerin içerisindeydi. Sonuçta Allah kendisine kulluk edip kendisine dua edenlerin yüzünü kara etmezdi. Sığınılacak tek varlık olduğunu tekrar ciddi bir şekilde hatırlayan Asya her şekilde kendini Allah’a teslim etmişti. Ne çekincesi ne derdi ne tasası vardı. Düşündüğü tüm saçma endişelerin çok saçma olduğunu anladı. O hep Allah’a dua etti. Ona güvendi ve kulluk etti. Zaman derdi ona işlemiyordu. Dünyada işlenmiş olaylar, dertler gelip geçiciydi. Artık Asya mutluydu ve mutluluğunun sırrını her şeye kadir olan Allah’ta buldu. Asya İnternet’te o soruyla karşılaştığı için çok mutluydu. Ne zaman kendini kötü hissetse üzülmecek, Allah’a sığınacaktı. Tabii ki biliyordu her zaman engellerle karşılaşacağını, ama o hangi kapıya sığınacağını biliyordu ve hayatı da bu kapıya göre şekillenecekti. İşte bu hikâye Asya’nın kendi mantığı içerisinde pozitif- felsefi düşüncelerle kendini mutlu etme hikâyesiydi. Sizler de ne zaman kendinizde basit ya da ağırlıklar içerisinde bulursanız sadece Allah’a sığınmanız gerektiğini bilin ve O’na tamamen teslim olmaya çalışın.

HICRETE RUKIYYE BOZLAK
10 – C

HÜZÜN RÜZGÂRI

Kıtlığın baş gösterdiği yıllardan biriydi. Hava çok soğuktu. Ne zamandır bir damla yağmur yağmamıştı. Ahsen de bu kıtlığın baş gösterdiği şehirlerden birinde yaşıyor idi babasıyla. Babası çok hastaydı. Öyle ki ateşten gözünü dahi açamıyordu. Kızcağız bir parça yiyecek bulsa hiç kendini düşünmeden babasına verecekti, fakat durumlar belliydi; elinden geleni yapmaya çalışıyor, bu kıtlığın yanı sıra evin gelirlerini giderlerini de karşılamaya çalışıyordu.

Yine kederli ve çaresiz hissettiği günlerden biriydi. Kendi elbiselerini satıp bir parça da olsa yiyecek alabilmek için çarşıya çıkmıştı. Hava soğuktu, tam gidecekken komşusunun arka bahçe kapısının önünde bir kutu gördü. Kutudan sesler geliyordu. Hemen ve biraz da korkuyla kutuyu açtı. İçinde yarı çıplak, soğuktan yüzü kızarmış bir bebek gördü. O anda kalbindeki acı ve hüznün tarifsizdi. Resmen evlatlarını bırakıp gitmişlerdi!

Hemen komşusunun kapısına hiddetle vurdu. Kapıyı bir bayan açtı. Kapıyı vurma şeklinden dolayı sitem edercesine gelme sebebinin ne olduğu sordu kıza. O da kapısının önündeki kutudan bir bebek çıktığını anlattı. Bebeğin bayana ait olup olmadığını sordu. Bayan ilk başta cevap vermek istemese de kızın zorlamasıyla soruya cevap vermek zorunda kaldı. Bebeğin ona ait olmadığını ve sabah kapısının önünde içinde bebek olan kutuyu gördüğünü söyledi. Ayrıca kutunun içinden çıkan şu notu gösterdi:

" Merhaba,

Belki beni çok kötü bir anne olarak düşüneceksiniz, fakat ona bakabilecek ne param ne evim ne de aşım vardı. Bu soğukta bu çocuk ölecekti. Ona bakamayacaktım. Onu bulandan ricam, yavrumu Allah rızası için sahiplenmesi ve ona bakmasıdır. Ne olur beni kötü bir anne olarak düşünmeyiniz. Beni bağışlayın.

Saygılarımla.

Leyla Hanım"

Ahsen notu okuduktan sonra kalbinin derinliklerinde buruk bir acı hissetti. Çaresizlik ne yaptırıyor idi insana böyle! Çocuğunu sokağa bırakıp gidecek kadar...

Bir yandan bebeği almayıp tekrar sokakta bırakan bayana kızmıştı, fakat bir yandan da bayanın bebeği almamasında da haklı olduğunu düşündü. Bebeği kucakladı ve onu nereye bırakacağını düşündü. Hangi kapıya tıklasa da bebeği sahiplenecek bir bayan bulamadı. Civarlarda bulunan bir yetimhaneye bırakmayı düşündü, fakat onlar da bebeği kabul etmediler.

Ahsen, kimsenin istemediği bu bebeği ölüme terk edemezdi. Bebeği kucağına aldı ve evin yolunu tuttu. Arkadan acıklı bir keman sesi duyuluyordu. Sokak çalgıcılarından biriydi...

Kapıyı açarken hasta babası bir umutla kızına baktı. Bu kadar uzun sürede gelmediğine göre kıyafetlerini satıp birkaç şey de olsa ona yiyecek getirdiğini düşünmüştü, fakat elindeki bebeği görünce çok şaşırdı.

Kızı hiçbir şey söylemeden üst kata çıktı. Bebeği güzelce sardı ve ona evde kalan sudan verdi. Bebek açtı ve bundan dolayı ağlıyordu. Ahsen, bebeği zar zor uyuttuktan sonra babasını kontrole indi. Gittikçe babasının ateşi artmıştı. Ahsen hemen ıslak bir mendili başına koydu ve evde kalan son ateş düşürücü ilacını suyla birlikte babasına içirdi. Daha sonra babası bir şeyler sayıklamaya başladı. Babası, sanki ona bir şeyler söylemeye çalışıyordu; fakat Ahsen tam anlayamıyordu. Güçlkle "Hoşça kal!" kelimesini ağızından çıkardı ve gözlerini bu dünyaya yumdu.

Ahsen, babasının ölümünden bütün suçu kendinde görüyor, ona bakmadığını söyleyerek hüngür hüngür ağlıyordu. Öyle ki sesi, bebeği de uyandırdı. Bebek de onunla birlikte ağlamaya başlamıştı...

Sabah olunca ağlamaktan şişen gözlerini yıkadı ve cenazeyi defnettiler. Cenazede kimseler yoktu. Ne bir komşu ne bir akraba ne de bir arkadaş... Sadece kucağında bir bebek vardı ve bir iki hocadan oluşan cemaat...

Cenazeyi definden sonra bebeği de bir sepete koyup dün satamadığı elbiselerini satmaya gitti. Neyse ki bir alıcı bulmuştu. Bu mahallenin zenginlerinden biriydi. İsmi Murat'tı. O da Ahsen gibi yetim ve öksüzdü. Ahsen'i görür görmez ona âşık olmuştu. Tabi ona hiçbir şey söyleyememişti.

Ahsen parayı aldıktan sonra biraz patates aldı ve daha sonra evine geri döndü. Eve gelir gelmez patatesleri haşlamaya koyuldu. Haşladığı patateslerden birini kendisine diğerini de püre yapıp bebeğe yedirdi ve düşüncelere daldı...

Bu sırada Murat Bey, Ahsen hakkında mahallelilerden bilgi edinmeye çalışıyordu. Bir hafta kadar sonra onun kim olduğunu, ailesinin olup olmadığını ve hangi evde yaşadığını öğrendi.

Evin kapısının önüne geldiğinde ilk başta tereddüt etti, çünkü bu durum çok ani gelişmişti ve kızcağızın acısı da daha çok tazeydi. Bu sebeplerden dolayı onunla evlenmek istediğini söylediğinde teklifini kabul etmeyebilirdi. Ancak yine de şansını denemek istedi.

Yavaşça kapısına tıkladı. Ahsen kapıyı açtığında Murat Bey'i görünce çok şaşırdı; çünkü Murat Bey evinin adresini bile bilmiyordu.

Adresini bulup buraya gelmesinin bir sebebi olmalıydı. Bu nedenle Murat Bey'e gelme sebebinin ne olduğunu sordu. Murat Bey'in hafiften yüzü kızarmış, içini heyecan ve biraz da korku kaplamıştı. Ahsen hala cevabını bekliyordu.

Murat Bey kendini toparladıktan sonra Ahsen'e onu beğendiğini ve ona âşık olduğunu, eğer kabul ederse onunla evlenmek istediğini söyledi.

Ahsen bunu duyunca çok şaşırdı. Bu durum karşısında ne yapacağını bilemedi; ancak onun başında, ona sahiplenecek bir erkeğin de olması gerekiyordu. Kız başına ne yapabilirdi? Fakat hemen de kabul edemezdi. Onu hiç tanı mıyordu. Murat Bey'e evvela çok şaşırdığını, böyle bir şey beklemediğini söyledi. Karar vermesi için biraz müddet istedi. Murat Bey de kabul etti.

Ahsen onun hakkında mahallelilerden bilgi edinmeye çalışıyordu artık. Onu tanıyan herkes onun dürüst, güvenilir ve iyi huylu bir delikanlı olduğunu söylüyor; kıza onu övüyorlardı.

Ahsen, biraz düşünüp taşındıktan sonra Murat Bey'e haber verdi ve eğer yanındaki bebekle onu kabul ederse evlenebileceğini söyledi.

Murat Bey de hiç düşünmeden kabul etti. İki hafta sonra sade bir düğün yaptılar. Daha sonra Ahsen, küçük bebekle birlikte Murat Bey'in evine yerleşti. Her şey çok güzel gidiyordu. Mutlu ve huzurluydular. Evlendikten bir hafta kadar sonra da ne zamandır yağmayan yağmurlar yağmaya başlamıştı. Mahalle halkı sevinç çığlıkları atıyor ve Allah'a şükreliyordu...

Ahsen ve Murat Bey bebeğe de iyice alışmışlardı. Ona huzurun ve mutluluğun sembolü olan "Ayşe" ismini koymuşlardı. Onu kendi çocukları gibi görüyor, onun iyi bir şekilde yetişmesi için ellerinden geleni yapıyorlardı. Günler böylece geçip gitmişti. Bu küçük kız büyümüş 6 yaşına gelmişti. Güzel ve sevimli bir kızdı...

Bir gün orta yaşlı ve fakir görünümlü bir kadın evlerinin kapısını çaldı. Ahsen kapıyı açtı ve mahallede hiç görmediği bu kadının kim olduğunu sordu. Kadın Ahsen'in sorusuna cevap vermeden altı yıl önce kapının önüne koyduğu bebeğini sahiplenen kişinin o olup olmadığını sordu. Ahsen büyük bir şaşkınlık içindeydi. Bu Leyla Hanım olmalıydı. Bunca yıl gelmemişti ve şimdi Ayşe'yi mi isteyecekti kendinden? Kaç yıldır baktığı ve kendi çocuğu gibi gördüğü bu kızdan nasıl ayrılabilirdi?

Gerçeği söylemeli miydi Ayşe'ye? Gerçeği söylese de evlatlık olduğunu öğrenen çocuğun psikolojisi ne olacaktı? Aklında bu sorular dolandı durdu ve birden yere yığılı verdi, bayılmıştı. Bunu gören Leyla Hanım paniğe kapıldı ve hemen doktor çağırdı...

Ahsen gözünü açtığı anda yatağında yattığı biteni hatırlamaya çalıştı. Yanında eşi Murat Bey ve Doktor Hamza Bey vardı. Doktor, Ahsen'e ani stres ve heyecandan bayılmış olabileceğini ve dinlenmesi gerektiğini söyledi. Birkaç ilaç yazdıktan sonra vedalaşıp evden ayrıldı.

Ancak Murat Bey hâlâ bayılma sebebinin aslını merak ediyordu. Ahsen'den olup bitenleri anlatmasını istedi. Ahsen her şeyi anlattı ve eşinden yardım istedi. Murat Bey ise en doğru şeyin gerçeği söylemekle mümkün olabileceğini söyledi. Kadına doğruyu söyleyecek, küçük kıza da gerçekleri yüzeysel olarak anlatacaklardı. Ondan ve annesinden yıllarca gerçeği saklayamazlardı.

Ertesi sabah Leyla Hanım tekrar kapıya geldi. Bu sefer onu Ahsen ve eşi Murat Bey karşıladı. Kadın dün Ahsen'le konuşmasının yarıda kaldığını ve kızının burada olup olmadığını sordu. Murat Bey kızının burada olduğunu, ancak onca yıl ona baktıkları için bu kızıdan ayrılmak istemediklerini dile getirdi. Açıkçası Murat Bey, kadının Ayşe'yi yıllar sonra istemesini pek de haklı görmüyordu. Sonuçta çocuğunu sokağa bırakmıştı. Bir anne ne olursa olsun bunu yapmamalıydı, fakat yine de öz annesi olduğu için kadına kızını isteyip istemediğini sordu. Kadın, kızının burada mutluydu onlarla kalabileceğini; fakat bir kez olsun onu görmek istediğini söylemişti. Doğrusu o da Murat Bey gibi kızını geri istemek konusunda kendini, biraz olsun, haksız buluyor ve ailesi gibi gördüğü bu evli çiftten de kızını koparmak istemiyordu.

Birkaç dakika sonra Murat Bey Ayşe'yi kapıya çağırdı. Ayşe kapıya yaklaşır yaklaşmaz karşısında, ona buruk bir acı ve sevinçle bakan, annesini gördü; bu kadını görünce sanki içinde bir şeyler hissetmişti. Bu hissi hiç yaşamamıştı. Kadın ona kollarını açtı ve sımsıkı sarıldı. O anda kadıncağz "Böyle olsun istemezdim" diyerek ağlamaya başladı.

Onun ağlaması Ayşe'yi de etkilemişti. O da onunla birlikte ağlamaya başladı. Anne - kız bir müddet ağlaştıktan sonra Murat Bey duygu karmaşası içinde olan Ayşe'ye, sarıldığı bayanın Ahsen gibi annesi olduğunu ve istediği zaman onunla görüşebileceğini söyledi. Ayşe, babasına:

"Herkesin bir tane annesi olmaz mı?" diye sordu.

Murat Bey'in beklediği bir soruydu bu. Kızına, onun herkes gibi olmadığını ve iki tane annesi olduğu için diğer çocuklardan daha şanslı olduğunu anlatmaya çalıştı.

Ayşe o anda çok mutlu oldu. Ahsen ile Leyla Hanıma sımsıkı sarıldı. O günden sonra Leyla Hanım, Murat Bey'in de maddi desteğiyle onların evine yakın bir eve taşındı. Böylece istediği zaman kızını görebilecekti.

Bütün sorunlar çözülmüş, her şey yoluna girmişti. Ahsen, Ayşe'yle yaşamaya devam ediyor; Leyla Hanım ise istediği zaman kızıyla görüşebiliyordu. Artık hüznün rüzgârının yerine mutluluk rüzgârı esiyordu...

EMSALİ NUR ÇAVUŞDAĞ

10 - F

GÜVEN

Buse sabahın ilk ışıklarıyla yola çıktı. Okulun son haftasıydı. Okula son haftalar genelde kimse gelmezdi; ama o istisnasız her gün okuluna gelirdi. Okulun son günleri onun en büyük eğlencelerinden biriydi.

O gün de her zamanki saatinde okula varmıştı. Okulda sadece iki kız arkadaşı vardı. Bütün okul sadece onlarını. Öğretmenler ise telaşla oradan oraya yılın son evrakları için koşturuyorlardı. Buse ve arkadaşları da koridorda oyun oynayıp yılın son dedikodularını yapıyorlardı. Tam o sırada Buse'nin Türkçe öğretmeni Ferda Hanım, Buse'yi yanına çağırdı. Buse koşarak yanına geldi:

-Buyurun hocam...

-Kızım bir yarışma var. Ben senin kalemini biliyorum, gir bu yarışmaya, eminim kazanacaksın, yılın son fırsatı" dedi. Buse ise:

-Nasıl olur hocam? Ben hemen yazamam ki...

-Sen yaz, bana gönder; daha iki gün var.

Buse öğretmenin bu fikrini pek önemsemedi. O akşam eve gitti, aklına yarışma gelmedi bile. Son gün arkadaşları hikâye yazıp yazmadığını sorduğunda hatırladı. Sonra hocasının ona bu kadar güvendiğini görünce de bir koşu gidip hemen bir hikâye yazdı. Yazarken bazı yerlerde zorlandı tabi ki. Bazen arkadaşlarından yardım aldı ve sonunda yarım saat içinde bir hikâye çıktı ortaya. Az ve öz bir hikâye olmuştu. Buse çok beğenmemişti, ancak daha hocasına vermediği için nasıl olduğu konusunda pek de bir fikri yoktu.

Sınıftan çıkıp doğruca öğretmenler odasına koştu. Ferda Hanım'ın yanına doğru ilerledi:

-Yazdım hocam...

-Aferin kızım! Biliyordum beni üzmeyeceğini, bak göreceksin, iyi sonuçlar alacaksın.

-Umarım hocam... Biraz kısa oldu, o yüzden pek umudum yok.

Okulun son haftası da bitmişti. Karneler alındı. Buse'nin karnesi çok iyiydi. Buse de ailesi de bu duruma alışkındı, çünkü Buse çalışkan bir kızdı.

Tatilin ilk haftası yarışmadan bir haber gelmedi. İkinci haftası da gelmedi. Buse de ümidini kesmişti tamamen. O gün bir anda telefon çaldı. Buse heyecanla telefona koştu. Yarışma olduğunu düşünmüştü, ancak arayan hastane danışmanıydı. Dayısı hastane danışmanından Buse'nin babasını aramıştı, ancak Buse açmıştı telefonu. Dayısı iki yıldır yanlış teşhişle (kanserle) mücadele eden eşinin ölüm haberini vermek için aramıştı onları.

Buse ilk duyduğunda ne yapacağını bilemedi, gözleri doldu. Babasına, ailesine nasıl söyleyebilirdi ki... Babasının yanına gitti, gözyaşlarına hâkim olamıyordu, bir taraftan da cümle kurmak için çaba sarf ediyordu. En sonunda söyleyebildi. Aslında böyle bir haberi uzun zamandır bekliyorlardı, çünkü yengesinin iki yıl önce kansere yakalandığını doktorlar söylemişti. Ama aslında o kanser değildi, bir sene sonra durum ortaya çıkmıştı. Doktorlar yengesine yanlış tanı koymuştu. Kanser için gördüğü tedaviler de zamanla onu kötüye götürmüştü. Son zamanlarda da durumu çok fenaydı. Üç çocukları vardı. Onlar için zor bir durumdu. Cenaze günü Buse'de oradaydı. Gergin, herkesin çok ağladığı bir gün geçiriyorlardı.

O sırada babasının telefonu çaldı. Yarışmadan arıyorlardı. Buse birinci olmuştu. Babası bunu Buse'ye söylediğinde Buse çok şaşırды. Habere inanamıyordu. Nasıl kazanmıştı? Buse o gün çok sevinemedi, ama yazı yazmada kendine güvenmediği için de pişmandı. Hemen Ferda hocayı aradı. Ona bu durumu haber verdi. Ferda hoca ona çok güvendiğini, zaten güzel bir netice beklediğini söyledi. Buse çok duygulandı.

O gün bir karar aldı... Uzun zamandır cesaret edemediği bir karardı bu... Doktor olacaktı. Hem de çok iyi bir doktor... Başkalarının çocuklarının da annesiz kalmasına izin vermeyecekti. Hem neden doktor olamasındı? O artık kendine çok güveniyordu ve ona da güvenen bir ailesi, Ferda hocası vardı.

NAZLI NAMLI

10 – D

HER BİTİŞ BİR BAŞLANGIÇDIR BELKİ DE

Bir yer düşün veya düşünme, hayalindeki aklına getir. Orası öyle bir kasaba ki hayalinde bir bahçe, bir botanik mi var, işte orası hayallerinin canlanmış hali... İsmi beğenmeyip “kasaba” diye değiştirilmiş, bir harikalar diyarı diyelim.

İnsanların mutlu olmaktan korktuğu, harikalar diyarındaki tüm güzellikleri kararmış bir kalple soldurduğu bir yer... Onların içindeki hüznü, o renkli dünyayı cansız bir hale getiriyordu. Bu kasabada herkesin hayatında bir kırılma noktası var. Herkesin bir hikâyesi diyeyim...

Tabi ki onlar da mutluydular; ama yıllar, yıllar önce...

Şimdi ise kasabadaki tek tebessüm, bir baba ve oğlundan yükseliyordu. İlkokula yeni başlayan oğul, ilk günün heyecanı ile üstünü tertemiz giyinmiş ve babasıyla beraber yola koyulmuşlardı. İşte ayrılma noktaları Şaşkın Bakkal'ın sağında ve o büyük yaşlı ağacın karşısındaydı. Oraya her sabah gelen, hiç bahşiş almamasına rağmen yılmadan her gün orada olan bir âmâ sanatçı vardı. Bu, çocuğun dikkatini çekiyordu; fakat âmâ olmasına rağmen enstrümanı ile harikalar yaratıyordu. Tabi ki onun da yüzünde buruk bir kırgınlık vardı. Ne kadar da farklılık gösteriyordu değil mi? İnsanların içindeki hüznü, harikalar diyarını bile soldurabiliyordu.

Ayrıldıktan sonra çocuk okula doğru yol aldı. Sınıfına vardığında kâğıt kalemini çıkardı. O da biliyordu ki onun harflerle arası berbattı. Yaşı itibari ile zaten okuyamıyordu; ama harflerle ve rakamlarla arası bizden çok farklıydı. Doğuştan gelen disleksi hastalığı onu farklı bir dünyanın içine itmişti, her şeyi harika çizimlere benzetiyordu. Bugün, tüm gün o gördüğü âmâ sanatçıyı çizdi. Buluşma noktalarına doğru ilerlerken bir hayli heyecanlı ve mutlu bir şekilde Şaşkın Bakkal'a doğru koştu, babası da onu orada bekliyordu. O güzel eseri babasına gösterdi, lakin babasının tepkisi çocuğu bir hayli hayal kırıklığına uğratmıştı:

“Bütün gün bunla mı uğraştın yavrucuğum? Aferin sana!..” deyip umursamaz bir tavırla kâğıdı buruşturarak eli çöpe doğru gitti. Bunu derken hareketleri sanki bir tokat gibi oğluna çarpıyordu. Asıl kırılan oydu, lakin babasının bunu anlaması zaman alacağına benziyordu.

Sabah oldu ve yine aynı şekilde ayrılma noktalarına geldiler. Enstürmancımız yine yerini almıştı. Dünün kırgınlığıyla ikisinde de hüznü vardı. Babasından ayrıldı. Bütün gün okulda babası onu “affetsin” diye ona çok güzel bir hediye hazırlamak istedi. Babasını ve onu o yaşlı ağacın karşısında ayrılırken çizdi.

Kavuşma saati gelmişti. Babasına sevinçle uzattı ve özrünü diledi. Bu kez babası kızmadı; ama içten içe üzölmüş ve biraz öfkelenmişti. Bunu oğluna belli etmek istemedi ama eve gittiklerinde babası oğluna söylemeden tüm boya kalemlerini çantasından çıkardı. Onun da kötü bir amacı yoktu, lakin çocuğunun büyüyüp güzel bir mesleğe sahip olmasını istiyordu.

Ertesi gün okula gittiğinde çocuk boya kalemlerinin olmadığını fark etti ve artık babasının onu anlamak istemediğini kabullendi. İçindeki hüznle ve hastalığın ona verdiği utangaçlıkla harflere bakmaya başladı ve baktı... Uzunca baktı, gözlerindeki yaşla beraber baktı... Buluşma vakti geldi ve bu kez bir resim değil de yazmaya çalıştığı harfleri babasına verdi. Şimdi mutlu olan birisi vardı, ama bu kez oğlu değil de babasıydı. Bir sevinçle eve gitmişlerdi. Güzel bir yemek ve ardından iyi bir uyku...

Ertesi gün tekrar aynı örüntü ve yine mutsuz bir oğul... Ve böylece birkaç hafta geçti. Bir kâğıt dolusu karışık harfler bir de mutlu baba vardı. Babası bu bir kaç haftada, eski sevinci yüzünde olmayan oğlunu fark edebiliyordu. Ertesi gün yine buluşma yerlerine gittiler. Enstürmancımız yerinde yoktu. Babası ona sürpriz olarak onu enstürmancının yanına götürecekti, lakin o da ölmüştü. Bazen geç kalmalarımızın çaresi yoktu işte, lakin hala düzeltmek için vaktimiz olabilirdi. Bu kez babası, sanki çalışmış gibi yaptı ve insanlar ona baktı. Farklı bir hava esiyordu ilk defa kasabada. Oğlu gülüyordu, babası da yazıların olduğu kâğıtları yırtıp yırtıp atıyordu. Kasabada bir anda tebessüm oluşmuştu.

Tebessüm ne güzel şeydi değil mi? Adeta bulaşıcı bir hasatlık... Galiba o an herkes kırılma noktasını yaşıyordu. Dünyanın sonu olmadığını, herkesin bir şeyler yaşadığını ve tutunacak bir şeylerin olduğunu anlamışlardı. Bir anda harikalar diyarı da güldü sanki, diyar renklendi. Birinin küçük bir hareketi nasıl da herkesin korkusu olan o mutluluğu ortaya çıkarmıştı. "Küçük şeyler yapın" dedikleri bu olsa gerekti.

Şimdi diyeceksiniz ki bunların hepsini, sanki orada varmış gibi, anlatan ve her şeyi bilen kim? İşte o benim... Ben entürmanciyım...

Kasabamızın bir renkli ruha ihtiyacı varmış. O ruhu tam vaktinde verdik. Yeniden yeşerdik... Ben öldüm, ama aslında hayatım yeni başladı...

Tebessüm kana en hızlı karışan ilaçtır*

BERRU SU YILDIRIM

10 - D

TENZİLE ERDOĞAN KIZ ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ